

TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÀ VINH
KHOA SỬ PHẠM

TÀI LIỆU GIẢNG DẠY

MÔN PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC CÔNG TÁC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH VÀ TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG NGOÀI GIỜ LÊN LỚP

GV biên soạn: Nguyễn Tấn Phát

Trà Vinh, 2014

Lưu hành nội bộ

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ TỔ CHỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH.....	1
<i>BÀI 1: MỤC ĐÍCH, TÍNH CHẤT, NHIỆM VỤ CỦA TỔ CHỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH.....</i>	1
I. Mục đích của tổ chức Đội	1
II. Tính chất của tổ chức Đội.....	2
1. Tính quần chúng.....	2
2. Tính chính trị.....	2
3. Tính giáo dục.....	2
III. Nhiệm vụ của Đội trong giai đoạn hiện nay.....	2
<i>BÀI 2: NỘI DUNG, HÌNH THỨC HOẠT ĐỘNG ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH.....</i>	4
I. Khái niệm về nội dung, hình thức hoạt động Đội	4
1. Nội dung hoạt động Đội.....	4
2. Hình thức hoạt động Đội.....	4
3. Mối quan hệ giữa nội dung và hình thức hoạt động Đội	4
II. Các nội dung, hình thức hoạt động Đội	5
1. Về giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức và lối sống.....	5
2. Về giáo dục ý thức trách nhiệm trong học tập	5
3. Về giáo dục tinh thần lao động	5
4. Về giáo dục thể chất, vệ sinh và bảo vệ môi trường	6
5. Về giáo dục thẩm mỹ, văn hoá nghệ thuật	6
6. Về giáo dục tinh thần đoàn kết, hữu nghị giữa các dân tộc.....	6
<i>BÀI 3: PHƯƠNG PHÁP CÔNG TÁC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH</i>	7
I. Khái niệm về phương pháp công tác Đội.....	7
II. Các phương pháp công tác Đội.....	7
1. Phương pháp hoạt động tập thể mang tính xã hội, hữu ích.....	7
2. Phương pháp trò chơi	8
3. Phương pháp thuyết phục.....	8
4. Phương pháp giao nhiệm vụ	9
5. Phương pháp thi đua.....	9
6. Phương pháp khen thưởng, khiển trách.....	9
CHƯƠNG 2: MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG NGHIỆP VỤ CỦA ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH VÀ SAO NHI ĐỒNG.....	11

BÀI 1: CÔNG TÁC NHỊ ĐỒNG TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC	11
I. Khái niệm về lớp nhị đồng và sao nhị đồng.....	11
II. Một số qui định chung về nhị đồng trong trường tiểu học	11
III. Hoạt động của sao nhị đồng	12
BÀI 2: NGHI THỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH	13
I. Các động tác cá nhân của đội viên	13
1. <i>Thắt, tháo khăn quàng</i>	13
2. <i>Động tác chào</i>	14
3. <i>Các động tác cá nhân tại chỗ</i> :	14
4. <i>Các động tác cá nhân di động</i>	15
II. <i>Đội hình, đội ngũ</i>	15
1. <i>Đội hình hàng dọc</i>	15
2. <i>Đội hình hàng ngang</i>	16
3. <i>Đội hình chữ U</i>	16
4. <i>Đội hình vòng tròn</i>	17
BÀI 3: MÚA HÁT VỚI THIẾU NHI	19
I. Ý nghĩa, tác dụng của múa hát với thiếu nhi.....	19
II. Phương pháp hướng dẫn hát, múa cho thiếu nhi	19
III. Một số bài hát sinh hoạt.....	20
IV. Một số bài múa tập thể	23
BÀI 4: TRÒ CHƠI VỚI THIẾU NHI	25
I. Các bước hướng dẫn trò chơi	26
II. Kỹ năng quản trò.....	26
III. Giới thiệu vài trò chơi nhỏ.....	28
BÀI 5: HOẠT ĐỘNG TRẠI THIẾU NHI	30
I. Ý nghĩa, tác dụng của cắm trại	31
II. Phương pháp tổ chức cắm trại	31
III. Một số kỹ năng trong trò chơi lớn	35
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HOẠT ĐỘNG	40
GIAO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC	40
BÀI 1: VỊ TRÍ, VAI TRÒ, NHIỆM VỤ CỦA HOẠT ĐỘNG	40
GIAO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP (HĐGDNGLL) Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC	40
1. Vị trí của HĐGDNGLL trong nhà trường.....	41
2. Vai trò của HĐGDNGLL	42
3. Nhiệm vụ của HĐGDNGLL	42
BÀI 2: NHỮNG NỘI DUNG CHỦ YẾU CỦA HOẠT ĐỘNG	43
GIAO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP	43

BÀI 3: CÁC HÌNH THỨC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG.....	45
GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC	45
I. HGDNGLL qua hình thức sinh hoạt theo chủ điểm	45
II. HGDNGLL qua hình thức sinh hoạt lớp.....	47
III. HGDNGLL qua hoạt động tự chọn	48
IV. GỢI Ý CẤU TRÚC MỘT BẢN THIẾT KẾ HGDNGLL	50
TÀI LIỆU THAM KHẢO	52

CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ TỔ CHỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH

Bài 1: MỤC ĐÍCH, TÍNH CHẤT, NHIỆM VỤ CỦA TỔ CHỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH.

- ❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:
- Trình bày được các vấn đề chung về tổ chức Đội Thiếu niên tiên phong (TNTP) Hồ Chí Minh
 - Giải thích được ý nghĩa một số biểu trưng nghi thức Đội

Trong hệ thống giáo dục của nước ta, tất cả các trường tiểu học và trung học cơ sở đều phải có tổ chức Đội TNTP Hồ Chí Minh. Đây là một đặc trưng của nền giáo dục xã hội chủ nghĩa (XHCN) Việt Nam. Điều này xuất phát từ quan điểm của Đảng và nhà nước ta về vai trò của trẻ em đối với gia đình và xã hội. Trẻ em là sợi dây liên kết các thành viên trong gia đình, là lớp người kế tục sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục thiếu niên, nhi đồng là sự nghiệp của toàn Đảng, toàn dân.

Vậy tổ chức Đội ra đời khi nào và có vai trò gì trong việc giáo dục thiếu niên nhi đồng?

I. Mục đích của tổ chức Đội

Ngày 15/5/1941 tổ chức Đội chính thức được thành lập tại thôn Nà Mạ, xã Trường Hà, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng với ***mục đích tập hợp lực lượng thiếu nhi yêu nước, cùng với người lớn tham gia công cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc.*** Đảng đã giao cho Đoàn thanh niên nhiệm vụ trực tiếp phụ trách Đội.

Trong giai đoạn 1941-1945, Đội đã tham gia các hoạt động tuyên truyền cách mạng, trinh sát, phát hiện Việt gian... góp phần vào sự thành công của Cách mạng tháng Tám.

Từ 1945-1954, các đội viên tham gia chống giặc đói, giặc dốt. Chỉ sau một năm đã tổ chức được 74.957 lớp học, giúp cho 2.500.000 người biết đọc. Lực lượng thiếu nhi còn tích cực tham gia kháng chiến, làm liên lạc trong các đội du kích, tình báo... như đội thiếu niên Hoàng Văn Thụ ở Hà Nội, đội thiếu niên tình báo Bát Sắt (Hải Phòng), đội thiếu niên du kích Đình Bảng (Bắc Ninh) ...

Giai đoạn 1954-1975, nhiều phong trào thiếu nhi ra đời phục vụ sự nghiệp xây dựng đất nước ở miền Bắc và công cuộc kháng chiến chống Mỹ ở miền Nam.

Từ khi đất nước hoàn toàn thống nhất đến nay , **mục đích của tổ chức Đội là tập hợp, giáo dục thiếu niên nhi đồng thực hiện 5 điều Bác Hồ dạy, trở thành con ngoan trò giỏi, người công dân tốt, phấn đấu trở thành đoàn viên thanh niên cộng sản (TNCS).**

Với mục đích ấy, các hoạt động của Đội nhằm hướng tới việc hình thành cho thiếu nhi Việt Nam những phẩm chất, nhân cách con người mới XHCN, phù hợp với mục tiêu giáo dục của nhà trường và mong muốn của mỗi gia đình.

Như vậy, không phải như quan niệm của một số người, cho rằng Đội chỉ là nơi tập hợp các em để vui chơi, chúng ta có thể thấy rõ vai trò quan trọng của tổ chức Đội trong việc đào tạo lớp người kế tục sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

II. Tính chất của tổ chức Đội

1. Tính quần chúng

Điều này được thể hiện qua Điều lệ Đội. Đội thiếu niên tiên phong (TNTP) Hồ Chí Minh là một tổ chức rộng rãi dành cho thiếu nhi Việt Nam từ 9 đến 14 tuổi, không phân biệt nam nữ, tôn giáo, dân tộc. Do các em làm chủ, tự quản dưới sự hướng dẫn của phụ trách Đội.

2. Tính chính trị

Đội là lực lượng dự bị của Đoàn, là nguồn bổ sung chủ yếu cho tổ chức Đoàn-cánh tay đắc lực của Đảng. Đội tổ chức hoạt động, giáo dục thiếu niên nhi đồng theo đường lối, quan điểm giáo dục của Đảng nhằm phục vụ sự nghiệp cách mạng của đất nước.

3. Tính giáo dục

Những hoạt động của Đội đều nhằm giáo dục đội viên theo 5 điều Bác Hồ dạy, theo chương trình rèn luyện đội viên. Đồng thời mọi quá trình hoạt động của Đội đều đặt dưới sự hướng dẫn mang tính sư phạm của phụ trách Đội và thầy cô giáo.

III. Nhiệm vụ của Đội trong giai đoạn hiện nay

Tổ chức Đội là người đại diện cho quyền lợi chính đáng của thiếu nhi. Đội tập hợp các em thông qua nhiều hoạt động phong phú, hấp dẫn và giáo dục cho các em trên nhiều lĩnh vực như: đạo đức, lối sống, văn hoá thẩm mỹ, nghệ thuật...

Trong giai đoạn hiện nay, Đội có các nhiệm vụ quan trọng:

1. Tập hợp thiếu niên nhi đồng, phát huy mọi khả năng, sáng kiến của các em trong học tập, hoạt động, vui chơi bổ ích...
2. Xây dựng tổ chức Đội vững mạnh, giúp đội viên thành Đoàn viên TNCS, phụ trách công tác nhi đồng và dìu dắt nhi đồng trở thành đội viên.
3. Đoàn kết hữu nghị, tích cực tham gia các phong trào thiếu nhi quốc tế.

➤ **Câu hỏi củng cố:**

- 1. Việc kết nạp Đội một cách ồ ạt có thể hiện đúng tính quần chúng của tổ chức Đội hay không ?**
- 2. Để phát huy tính tự quản của đội viên, người phụ trách Đội cần phải làm gì?**
- 3. Hãy tìm hiểu ý nghĩa của các biểu trưng nghi thức Đội:**
 - **Khẩu hiệu Đội**
 - **Huy hiệu măng non**
 - **Khăn quàng đỏ**
 - **Động tác chào của đội viên.**

Bài 2: NỘI DUNG, HÌNH THỨC HOẠT ĐỘNG ĐỘI THiếu NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Xác định mối liên quan giữa nội dung và hình thức hoạt động Đội, giữa hoạt động Đội với hoạt động xã hội.
- Trình bày được 6 nội dung, hình thức hoạt động Đội

I. Khái niệm về nội dung, hình thức hoạt động Đội

Bất kỳ một sự vật nào cũng đều có hai mặt liên quan chặt chẽ với nhau: nội dung và hình thức. Nội dung là sự phản ánh bản chất của sự vật, mang tính đặc trưng của chính nó. Hình thức là cái chứa đựng nội dung, là sự thể hiện của nội dung. Hoạt động Đội cũng bao gồm cả hai yếu tố không thể tách rời này.

1. Nội dung hoạt động Đội

Là tổng hợp những yếu tố, những quá trình tạo nên các phong trào hoạt động của Đội, các chủ đề thi đua, giáo dục ... của Đội nhằm thực hiện mục đích của Đội và mục tiêu giáo dục của nhà trường.

Nội dung hoạt động Đội mang tính giáo dục toàn diện cho thiếu nhi, hướng tới việc hình thành nhân cách cho các em, giúp các em có thái độ học tập, lao động đúng và có lối sống văn minh, lành mạnh.

2. Hình thức hoạt động Đội

Là phương thức thực hiện các phong trào thi đua, hoạt động của tổ chức Đội. Đó chính là sự thể hiện các nội dung hoạt động Đội bằng nhiều cách thức khác nhau, tạo nên sự đa dạng, hấp dẫn trong hoạt động Đội.

Mặt khác, hình thức hoạt động Đội không chỉ nói lên màu sắc, qui mô, số lượng mà còn nói lên cơ cấu bên trong, sự liên kết sắp xếp các yếu tố nhằm làm nổi bật tư tưởng của nội dung hoạt động Đội. Chẳng hạn, để giáo dục lòng kính yêu Bác Hồ cho thiếu nhi thông qua hình thức hội diễn văn nghệ, thì hình thức đó không chỉ là qui mô tổ chức, số người tham gia, trang hoàng sân khấu... mà còn là sự sắp xếp các tiết mục hợp lý, dẫn chương trình sinh động, tạo được sự giao lưu giữa người diễn và người thưởng thức...

3. Mối quan hệ giữa nội dung và hình thức hoạt động Đội

Như bất kỳ hoạt động nào khác, trong công tác Đội, nội dung và hình thức luôn gắn bó chặt chẽ với nhau. Mỗi nội dung đều phải tồn tại trong những hình thức nhất định. Ví dụ: nội dung giáo dục truyền thống cách mạng sẽ được thể hiện qua các hình thức như thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ, giao lưu các đơn vị bộ đội, giúp đỡ gia đình thương binh liệt sĩ...

Và như vậy, một hình thức nào đó phải chứa đựng một nội dung nhất định. Ví dụ: tổ chức hội thi kể chuyện sách là nhằm định hướng cho các em một thái độ học tập chủ động, tích cực, nâng cao trình độ cảm thụ tác phẩm văn học cho các em, góp phần hình thành nhân cách tốt đẹp cho thiếu nhi.

Trong thực tiễn, từ nội dung mà sẽ quyết định việc lựa chọn hình thức tương ứng, phù hợp nhất. Ngược lại, sự đa dạng, phong phú về hình thức có tác động rất tích cực đến nội dung, làm cho hoạt động Đội luôn có sức thu hút cao đối với thiếu nhi.

Một điều đáng lưu ý là nội dung, hình thức hoạt động Đội luôn bám sát các lĩnh vực đời sống chính trị, văn hoá, xã hội. Chúng ta có thể thấy rõ điều này qua các phong trào hoạt động của Đội hiện nay như: gây quỹ giúp bạn nghèo vượt khó, hội thi tìm hiểu an toàn giao thông, những cuộc thi vẽ về bảo vệ môi trường, không hút thuốc lá...

Ngược lại, sự phát triển của kinh tế, văn hoá, xã hội... làm cho nội dung, hình thức hoạt động Đội ngày càng phong phú, đa dạng, hiện đại hơn. Ví dụ như việc sử dụng máy chiếu, internet... trong các hội thi, hoạt động giáo dục truyền thống cho thiếu nhi, tổ chức thi tài năng tin học trẻ...

II. Các nội dung, hình thức hoạt động Đội

1. Về giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức và lối sống

Nội dung cần đạt là cung cấp cho các em những hiểu biết cơ bản về Đảng, nhà nước pháp luật và truyền thống dân tộc.

Rèn luyện cho các em những phẩm chất đạo đức: lòng nhân ái, sự trung thực, khiêm tốn, ý chí vươn lên...

Hình thành lối sống văn minh, lịch sự, có ý thức tập thể. Hiểu rõ trách nhiệm cá nhân trước gia đình, nhà trường và xã hội.

2. Về giáo dục ý thức trách nhiệm trong học tập

Điều quan trọng là phải tạo được sự hứng thú học tập cho các em, từ đó giúp các em xác định mục đích, động cơ, thái độ học tập đúng. Định hướng cho các em trước hết phải học để biết, học để làm việc, để chung sống rồi tiếp đến là để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân.

Từ những phong trào hoạt động Đội sẽ tiếp sức cho các em có ý chí vươn lên, vượt khó, tự giác học tập ở mọi người, mọi lúc, mọi nơi với tinh thần chủ động, sáng tạo.

3. Về giáo dục tinh thần lao động

Giáo dục các em có quan điểm, thái độ đúng đối với lao động trí óc và lao động chân tay. Biết trân trọng những thành quả lao động dù nhỏ của bản thân và những người xung quanh. Hiểu được mối quan hệ chặt chẽ giữa lao động với sự phát triển của khoa học công nghệ, từ đó nâng cao ý thức học tập khoa học công nghệ...

4. Về giáo dục thể chất, vệ sinh và bảo vệ môi trường

Nhằm giúp các em có nhận thức đúng về việc rèn luyện sức khỏe, xây dựng hứng thú và thói quen tập luyện thể dục thể thao thường xuyên. Đồng thời biết giữ gìn vệ sinh cá nhân, bảo vệ môi trường và tuyên truyền, kêu gọi mọi người cùng giữ gìn, bảo vệ môi trường sống.

Hoạt động Đội cung cấp cho các em một số kiến thức y học cơ bản như : phòng tránh cảm nắng, cảm lạnh, đau mắt, xử lý khi bị đứt tay, rấn cắn ... Qua đó giúp các em nâng cao kỹ năng tự bảo vệ, chăm sóc sức khỏe cá nhân và cộng đồng.

5. Về giáo dục thẩm mỹ, văn hoá nghệ thuật

Nâng cao trình độ thẩm mỹ, văn hoá nghệ thuật cho thiếu nhi là một yếu tố quan trọng giúp các em hình thành và phát triển nhân cách, nuôi dưỡng trong tâm hồn các em những tình cảm đẹp, suy nghĩ đẹp và từ đó có những hành vi đẹp.

Hoạt động Đội giúp các em biết cảm nhận và vận dụng cái hay, cái đẹp trong văn hoá nghệ thuật vào cuộc sống hàng ngày, biết tự điều chỉnh hành vi theo tiêu chuẩn đạo đức của cái đẹp: sự quan tâm chia sẻ với người khác, tinh thần trung thực, ý chí mạnh mẽ...

Thông qua các hoạt động Đội để hình thành, phát triển tình cảm, thị hiếu thẩm mỹ cho các em và nâng cao năng lực cảm thụ các tác phẩm văn học nghệ thuật. Thông qua giáo dục thẩm mỹ, văn hoá nghệ thuật để giáo dục tư tưởng, tình cảm cho thiếu nhi.

Giúp các em thưởng thức và sáng tạo các tác phẩm nghệ thuật theo năng khiếu: vẽ tranh, làm thơ, viết văn...

6. Về giáo dục tinh thần đoàn kết, hữu nghị giữa các dân tộc

Đây là truyền thống quý báu của dân tộc ta, Cần giúp cho các em hiểu rõ và phát huy truyền thống đoàn kết dân tộc trong nước và quốc tế. Nâng cao hiểu biết cho các em về phong tục, đời sống học tập, sinh hoạt của thiếu nhi các nước bạn. Tích cực tham gia các hoạt động của thiếu nhi quốc tế vì hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

➤ Câu hỏi củng cố:

- 1. Hãy đề xuất 1-2 hình thức phù hợp trong mỗi nội dung hoạt động nêu trên của Đội.**
- 2. Tìm những ví dụ thực tế minh họa sự gắn bó giữa nội dung, hình thức hoạt động Đội với đời sống kinh tế, chính trị, xã hội... của nước ta hiện nay.**

Bài 3: PHƯƠNG PHÁP CÔNG TÁC ĐỘI THiếu NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH

- ❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:
- Trình bày được khái quát phương pháp công tác Đội
 - Phân tích hiệu quả của 6 phương pháp công tác Đội

Trong thực tế, để thực hiện một công việc nào đó có hiệu quả và tiết kiệm nhiều thời gian, sức lực thì một yếu tố không thể thiếu chính là việc biết xây dựng kế hoạch và tiến hành công việc một cách có phương pháp.

Công tác Đội là công tác giáo dục con người và cũng là công tác tổ chức các hoạt động mang tính chất tập thể, do đó việc hiểu biết và vận dụng linh hoạt các phương pháp công tác Đội là rất cần thiết.

I. Khái niệm về phương pháp công tác Đội

Phương pháp công tác Đội là những cách thức, biện pháp tổ chức hoạt động nhằm đem lại hiệu quả giáo dục cao nhất trong quá trình sinh hoạt Đội.

Nhưng đó không đơn giản chỉ là việc lựa chọn cách thức nào sao cho nhẹ nhàng, phù hợp với năng khiếu của người phụ trách Đội mà còn đòi hỏi phải có sự phối hợp nhịp nhàng, thống nhất giữa vai trò hướng dẫn của người phụ trách Đội với khả năng tự quản, tự giáo dục và các nhu cầu, sở thích của đội viên. Có nghĩa là phải xuất phát từ vai trò trung tâm của người được giáo dục là đội viên để tìm ra phương pháp hoạt động thích hợp.

Như vậy phương pháp công tác Đội hoàn toàn phù hợp và thống nhất với phương pháp dạy và học trong nhà trường, với quan điểm lấy người học làm trung tâm.

Tuy nhiên phương pháp công tác Đội có tính chất đặc thù riêng. Đó là việc đề cao vai trò tự quản, tự giáo dục của đội viên. Trong sinh hoạt Đội, việc giáo dục không phải bằng những biện pháp hành chính như viết tự kiểm, chép phạt... mà thông qua những tấm gương người thật việc thật, các hoạt động tập thể như họp mặt “gương điển hình vượt khó học giỏi”, “những người con hiếu thảo”... và các dư luận trong tập thể chi đội, qua đó tác động đến suy nghĩ, nhận thức của các em và giúp các em tự điều chỉnh hành vi của mình.

II. Các phương pháp công tác Đội

1. Phương pháp hoạt động tập thể mang tính xã hội, hữu ích

Thông qua hoạt động, mỗi người sẽ bộc lộ rõ cá tính, năng khiếu, sở trường... và học hỏi được nhiều điều từ thực tế, từ những người khác. Khi tạo

điều kiện cho thiếu nhi tham gia các hoạt động tập thể mang tính xã hội, hữu ích như: tuyên truyền an toàn giao thông, làm vệ sinh đường phố, thăm các bà mẹ Việt Nam anh hùng..., tổ chức Đội sẽ giúp các em được rèn luyện, phát huy những phẩm chất tốt đẹp của đội viên.

Thông qua hoạt động, các em tự khẳng định mình, trở nên mạnh dạn, tự tin hơn. Biết gắn bó với tập thể, hình thành thái độ tương thân tương ái, biết quan tâm, chia sẻ với người khác. Đồng thời còn giúp các em hoà nhập vào cuộc sống xã hội, nâng cao kiến thức thực tế, và kỹ năng giao tiếp ứng xử...

Tuy nhiên để phát huy hiệu quả phương pháp này, phải lưu ý: Làm rõ ý nghĩa, yêu cầu trong từng hoạt động, cho các em tự bàn bạc kế hoạch, dự trù các tình huống khó khăn và biện pháp giải quyết để các em phát huy cao nhất sự chủ động, sáng tạo của bản thân. Và những hoạt động tập thể mang tính xã hội không chỉ mang lại ý nghĩa giáo dục mà còn thực sự là đem lại niềm say mê, hứng thú cho các em.

2. Phương pháp trò chơi

Trò chơi là nhu cầu không thể thiếu trong đời sống thiếu nhi. Do đó sử dụng phương pháp trò chơi tạo sức lôi cuốn các em rất cao, đem đến sự say mê hứng thú trong hoạt động Đội.

Trò chơi không chỉ là phương tiện lôi cuốn, tập hợp các em mà còn là một phương pháp giáo dục nhẹ nhàng mà hiệu quả. Thông qua những trò chơi nhỏ mang tính chất “làm theo lời tôi nói, không làm theo động tác của tôi” sẽ tạo cho các em phản xạ nhạy bén, linh hoạt. Những trò chơi vận động giúp các em giải phóng năng lượng, rèn luyện thể chất, các trò chơi trí tuệ giúp các em ghi nhớ các kiến thức về tự nhiên và xã hội...

Qua việc tham gia các trò chơi có định hướng của người phụ trách Đội, các em được hình thành những kỹ năng hoạt động tập thể, biết phối hợp đồng đội, rèn luyện thể lực, nâng cao tính trung thực, kỷ luật, tự tin, linh hoạt...

Tất nhiên, những trò chơi có định hướng là những trò chơi phù hợp với yêu cầu giáo dục, phù hợp với đặc điểm tâm, sinh lý thiếu nhi và đặc điểm về mặt giới tính.

Để tạo sự hấp dẫn, hình thức trò chơi phải luôn đổi mới, có sự biến đổi linh hoạt, nâng cao về độ nhanh hoặc độ khó để tránh sự nhàm chán và phải chú ý chuẩn bị tốt các điều kiện, phương tiện, đảm bảo an toàn khi tổ chức trò chơi.

3. Phương pháp thuyết phục

Như phần trên đã nhắc đến, trong sinh hoạt Đội, việc giáo dục không phải bằng những biện pháp hành chính mà chủ yếu thông qua những tấm gương người thật việc thật, các dư luận trong tập thể chi đội để tác động đến

nhận thức các em. Đó chính là phương pháp thuyết phục trong tổ chức sinh hoạt Đội.

Bằng những tấm gương người thật việc thật, chúng ta dễ dàng khơi dậy sự cảm phục và ý chí phấn đấu của các em vì đây là lứa tuổi luôn mong muốn tự khẳng định mình, luôn hướng tới những hành động cao cả, muốn được mọi người khâm phục.

Ngoài ra, để thuyết phục các em làm theo điều hay, chống lại cái xấu, người phụ trách Đội phải có kỹ năng thuyết phục bằng lời nói. Không được áp đặt ý kiến với các em mà cần phân tích, giảng giải... vấn đề một cách sinh động, dễ hiểu, có sức thuyết phục. Điều quan trọng là phải tạo được không khí thoải mái, vui tươi, tin tưởng lẫn nhau để các em có thể bộc lộ hết những suy nghĩ thật của mình. Đồng thời động viên mọi người tích cực thảo luận và lắng nghe ý kiến người khác.

4. Phương pháp giao nhiệm vụ

Giao nhiệm vụ chính là thể hiện sự tin tưởng vào khả năng, năng lực của các em. Qua đó kích thích tính chủ động, sáng tạo của đội viên, giúp các em nâng cao lòng tự tin và tinh thần trách nhiệm cũng như năng lực tự quản của các em.

Tuy nhiên, giao nhiệm vụ phải đảm bảo tính vừa sức, phù hợp với năng khiếu, sở trường của mỗi em. Làm cho mỗi đội viên hiểu rõ ý nghĩa công việc được giao và những yêu cầu cần phải đạt. Có kiểm tra, giám sát để kịp thời giúp các em giải quyết những khó khăn phát sinh.

5. Phương pháp thi đua

Trong công tác Đội, rất nhiều hoạt động thi đua được tổ chức: thi nghi thức Đội, thi đua học tốt, thi văn nghệ, thể thao... Thông qua thi đua, đề cao và kích thích tinh thần hoạt động của các em, thôi thúc các em không ngừng nỗ lực nhiều hơn để đạt kết quả cao hơn. Không chỉ vậy, nó còn giúp các em phát huy sức mạnh của tập thể trong quá trình thi đua, tạo sự gắn bó trong tập thể và nâng cao ý thức trách nhiệm của cá nhân đối với tập thể.

Điều quan trọng trong thi đua là phải xác định nội dung, tiêu chuẩn thi đua thật cụ thể. Theo dõi, giám sát chặt chẽ, tránh biến thi đua thành ganh đua. Đánh giá kết quả phải công bằng, công khai, dân chủ.

6. Phương pháp khen thưởng, khiển trách

Thông thường, trong thi đua thì phải có khen thưởng, khiển trách. Tuy nhiên ở đây, khen thưởng, khiển trách không chỉ là hình thức đánh giá kết quả thi đua mà còn là một phương pháp công tác Đội, được tiến hành trong mọi hoạt động của Đội.

Với tổ chức Đội, khiển trách không phải là kỷ luật hành chánh mà là sự nhắc nhở khéo léo để giúp nhau tiến bộ. Việc khen thưởng cũng là cách thức nêu gương điển hình người thật việc thật để tác động tích cực của các em.

Khen thưởng và khiển trách đúng sẽ đạt hiệu quả giáo dục cao, ngược lại sẽ gây mất lòng tin, phản tác dụng giáo dục. Do đó phải hết sức khách quan, công bằng, chính xác, kịp thời và phát huy hiệu quả vai trò tự quản của Đội, phối hợp các lực lượng giáo dục khác trong việc khen thưởng, khiển trách.

➤ **Câu hỏi củng cố:**

Hãy vận dụng kiến thức đã học và hiểu biết thực tiễn để làm rõ hiệu quả giáo dục của các phương pháp công tác Đội

CHƯƠNG 2: MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG NGHIỆP VỤ CỦA ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH VÀ SAO NHI ĐỒNG

Bài 1: CÔNG TÁC NHI ĐỒNG TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC

- ❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:
- Trình bày được một số qui định chung về nhi đồng và Sao nhi đồng

I. Khái niệm về lớp nhi đồng và Sao nhi đồng

Theo qui định của điều lệ Đội, đội viên là trẻ em từ 9 đến 14 tuổi. Như vậy, trong trường tiểu học còn lại các em từ 6 đến 8 tuổi, đang học ở các lớp 1,2,3 chưa đủ tuổi để phát triển Đội. Tuy nhiên các em vẫn được tổ chức Đội tập hợp, hướng dẫn sinh hoạt theo chương trình dự bị đội viên. Đó là các lớp nhi đồng, đặt dưới sự dìu dắt của các anh chị đội viên. Lớp nhi đồng không phải là một tổ chức riêng mà chỉ là nơi các em nhi đồng vui chơi, làm quen với các hoạt động của Đội để chuẩn bị trở thành đội viên sau này.

Trong lớp nhi đồng được chia thành nhiều nhóm nhỏ gọi là Sao nhi đồng, có thể hình thành tương ứng với các tổ học tập.

II. Một số qui định chung về nhi đồng trong trường tiểu học

- Mỗi lớp nhi đồng được một chi đội TNTP Hồ Chí Minh đỡ đầu, hướng dẫn tổ chức hoạt động. Tổng phụ trách và Ban chỉ huy liên đội có nhiệm vụ phân công từng chi đội đỡ đầu từng lớp nhi đồng cụ thể.

- Giáo viên chủ nhiệm của lớp cũng là phụ trách nhi đồng lớp đó, được Tổng phụ trách Đội hướng dẫn nghiệp vụ và có trách nhiệm giúp đỡ các phụ trách Sao, tổ chức cho các Sao nhi đồng trong lớp mình hoạt động.

- Mỗi Sao nhi đồng có một phụ trách Sao, là đội viên của chi đội đỡ đầu. Có một trưởng Sao do các em trong Sao tự bầu chọn dưới sự hướng dẫn của phụ trách Sao.

- Trong lần sinh hoạt đầu tiên, mỗi Sao sẽ tự chọn một tên gọi của Sao dưới sự gợi ý của phụ trách Sao và lấy theo một đức tính tốt nào đó. Ví dụ: Sao chăm ngoan, Sao đoàn kết, Sao dũng cảm...

- Nhi đồng phải thuộc lời ghi nhớ và đọc trong các buổi sinh hoạt chung của lớp nhi đồng:

*“Vâng lời Bác Hồ dạy
Em xin hứa sẵn sàng
Là con ngoan trò giỏi
Cháu Bác Hồ kính yêu”*

- Nhi đồng có bài hát truyền thống là bài “Nhanh bước nhanh nhi đồng” của nhạc sĩ Phong Nhã :

“Nhanh bước nhanh Nhi đồng, theo cờ đỏ sao vàng. Kìa lời gió ngàn, kìa lời sông núi. Kìa lời gió ngàn, kìa lời sông núi. Nhắc nhở em rằng, tuy mình đang còn thơ ấu. Nhưng chúng em kết đoàn, chăm học chăm làm cho ngoan. Tập tành sao thân hình em được nở nang. Trở nên bao người lao động vinh quang. Em kính yêu, vâng lời nhớ ơn Bác Hồ. Yêu hòa bình, yêu nước Việt Nam.”

III. Hoạt động của sao nhi đồng

Sao nhi đồng mỗi tuần sinh hoạt một lần vào tiết sinh hoạt lớp, do các phụ trách Sao điều khiển. Mỗi tháng, lớp nhi đồng có một buổi sinh hoạt chung do Ban chỉ huy chi đội đỡ đầu điều khiển.

Vì nhi đồng là lớp dự bị của Đội nên những nội dung, hình thức hoạt động của Đội cũng là nội dung, hình thức hoạt động của Sao nhi đồng, nhưng ở mức độ đơn giản hơn.

Hình thức sinh hoạt chính của nhi đồng là các buổi sinh hoạt theo chủ đề, các hội thi, vui chơi, múa hát... như yêu cầu của các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp mà chúng ta sẽ đề cập đến ở những bài sau.

➤ **Câu hỏi củng cố:**

Theo em, Phụ trách Sao có vai trò như thế nào trong tổ chức sinh hoạt cho Sao nhi đồng? Làm phụ trách Sao cần có những điều kiện gì?

Bài 2: NGHI THỨC ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG HỒ CHÍ MINH

- ❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:
- Nêu được vai trò của nghi thức Đội
 - Tổ chức được một số hoạt động nghiệp vụ của Đội và Sao nhi đồng

Nghi thức Đội là một hoạt động đặc trưng chỉ có ở tổ chức Đội. Hoạt động nghi thức Đội tạo sự hào hứng cho các em khi tập hợp vào đội hình một cách nhanh chóng, trật tự và đẹp mắt, nâng cao tính kỷ luật cho các em. Để hướng dẫn đội viên luyện tập nghi thức Đội, người hướng dẫn phải giải thích ý nghĩa, phân tích bằng lời kết hợp với làm mẫu các tư thế, động tác. Hình thành các nhóm để luyện tập theo nội dung qui định.

Có 7 yêu cầu đối với đội viên:

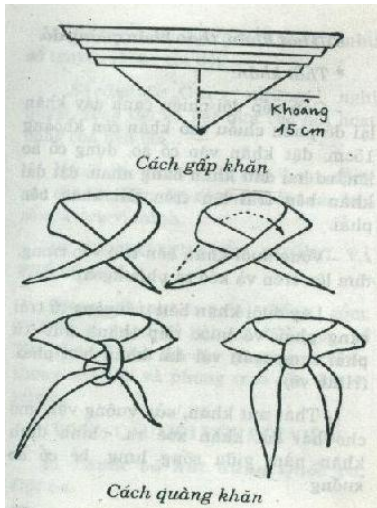
1. Thuộc và hát đúng Quốc ca, Đội ca và một số bài hát truyền thống
 - Khẩu lệnh: Quốc ca! Đội ca!
2. Thắt khăn, tháo khăn quàng đỏ
 - Khẩu lệnh: Tháo khăn! Thắt khăn!
3. Chào kiểu đội viên Thiếu niên tiên phong
 - Khẩu lệnh: Chào! - Thôi!

Chào cò, chào!
4. Cầm cờ, giương cờ, vác cờ, kéo cờ
 - Khẩu lệnh cầm cờ: Nghiêm! Nghỉ!
 - Khẩu lệnh giương cờ: Chào cò, chào! Giương cờ! (Chỉ dùng khi tập Nghi thức)
 - Khẩu lệnh vác cờ: Vác cờ! (Chỉ dùng khi tập Nghi thức)
 - Khẩu lệnh kéo cờ: Chào cò, chào!
5. Hô đáp khẩu hiệu Đội
 - Khẩu hiệu: “Vì tổ quốc xã hội chủ nghĩa, vì lí tưởng của Bác Hồ vĩ đại - Sẵn sàng!”
6. Các động tác cá nhân tại chỗ và di động
7. Đánh trống
 - Mỗi đội viên phải biết 3 bài trống quy định: Trống chào cò, trống hành tiến, trống chào mừng.

Trong phạm vi chương trình này, chúng ta chỉ tìm hiểu một vài nội dung cơ bản và tiến hành tập luyện cá nhân, theo nhóm.

I. Các động tác cá nhân của đội viên

1. Thắt, tháo khăn quàng

★Thắt khăn

- Gấp đôi chiều cạnh đáy khăn lại (như gấp quạt) để phần chiều cao khăn còn khoảng 15cm, bẻ cổ áo lên, đưa khăn vòng qua sau đầu từ trái sang phải, so hai đầu khăn bằng nhau, đặt dải khăn bên trái lên trên dải khăn bên phải.

-Vòng đuôi khăn bên trái vào trong, đưa lên trên và kéo ra ngoài.

-Lấy đuôi khăn bên trái vòng từ trái sang phải, và buộc tiếp thành nút (từ phải sang trái) với dải khăn bên phải.

-Thắt nút khăn, sửa vuông vắn, mở cho hai dải khăn xòe ra, chỉnh đỉnh khăn nằm giữa sống lưng, bẻ cổ áo xuống.

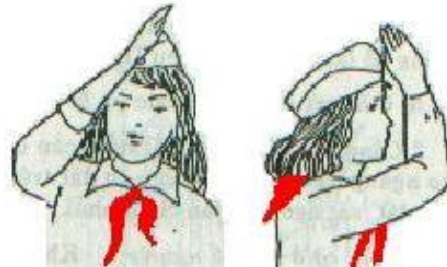

★Tháo khăn

Tay trái cầm nút khăn, tay phải cầm dải khăn phía trên nút, rút khăn ra

2. Động tác chào

Đội viên đứng ở tư thế nghiêm, chào bằng tay phải, 5 ngón tay khép kín. Tay giơ lên trên đầu, cách trán khoảng 5cm, từ mũi tay đến khuỷu tay tạo thành một đường thẳng.

3. Các động tác cá nhân tại chỗ:

- Quay bên trái: dùng gót chân trái làm trụ và mũi chân phải làm điểm đỡ, quay sang trái 90° sau đó rút chân phải lên về tư thế nghiêm.

Khẩu lệnh: “Bên trái, quay”.

- Quay bên phải: dùng gót chân phải làm trụ và mũi chân trái làm điểm đỡ, quay sang phải 90° sau đó rút chân trái lên về tư thế nghiêm.

Khẩu lệnh: “Bên phải, quay”.

- Quay đằng sau: thực hiện như quay bên phải nhưng xoay người 180°

Khẩu lệnh: “Đằng sau, quay”.

- Dậm chân tại chỗ:

Sau khẩu lệnh “Dậm chân tại chỗ - dậm”, bắt đầu dậm bằng chân trái theo nhịp đếm, tay trái vung lên ngang thắt lưng, tay phải đánh tự nhiên về phía sau. Khi có khẩu lệnh ”Đứng lại - đứng”, dậm chân trái thêm một nhịp và kéo chân phải về tư thế nghiêm.

- Chạy tại chỗ:

Sau khẩu lệnh “ Chạy tại chỗ - chạy” , chân chạy đều theo nhịp đếm, bắt đầu bằng chân trái, **hai tay co tự nhiên, bàn tay nắm nhẹ, lòng bàn tay hướng vào thân người, vung tay thoải mái dọc theo hướng chạy.**(không đặt hai nắm tay ở nguyên một chỗ ngang thắt lưng). Khi có khẩu lệnh”Đứng lại-đứng”, chạy thêm 3 nhịp nữa và kéo chân phải về tư thế nghiêm.

4. Các động tác cá nhân di động

- Sang trái (phải):

Sau khẩu lệnh “Sang trái (phải)...bước – bước”, bước về phía nào thì bắt đầu bằng chân đó trước, chân kia kéo theo. Mỗi bước rộng bằng vai, sau khi đủ số bước trở về tư thế nghiêm.

- Tiến (lùi):

Sau khẩu lệnh “Tiến (lùi)... bước – bước”, bắt đầu bước bằng chân trái, bước liên tục đến khi đủ số bước, trở về tư thế nghiêm. Khoảng cách bước bằng khoảng một bàn chân.

- Đi đều :

Khẩu lệnh: “Đi đều- bước“. Tương tự như dậm chân tại chỗ nhưng rời khỏi vị trí. Khi có khẩu lệnh ”Đứng lại-đứng”, bước chân trái lên một nhịp và kéo chân phải về tư thế nghiêm.

- Chạy đều:

Khẩu lệnh: “Chạy đều- chạy“. Tương tự như chạy tại chỗ nhưng rời khỏi vị trí. Khi có khẩu lệnh ”Đứng lại-đứng”, chạy thêm 3 nhịp và kéo chân phải về tư thế nghiêm.

II. Đội hình, đội ngũ

Có 4 đội hình nghi thức Đội là hàng dọc, hàng ngang, vòng tròn, chữ u.

1. Đội hình hàng dọc

Dùng để tập hợp, điểm số báo cáo, khi hành tiến hoặc tổ chức các hoạt động.

- Phân đội hàng dọc: Phân đội trưởng đứng đầu, các đội viên thứ tự xếp hàng từ thấp đến cao, phân đội phó đứng cuối hàng.

- Chi đội hàng dọc: Các phân đội xếp hàng dọc, phân đội 1 làm chuẩn, các phân đội khác đứng bên trái phân đội 1 .

- Lưu ý chung: để đảm bảo đúng khi tập hợp, phải giải tán đội hình cũ trước khi tập hợp đội hình mới.

Tư thế chỉ huy tập hợp hàng dọc

Đội hình tập hợp hàng dọc

2. *Đội hình hàng ngang*

Dùng để nghe nói chuyện, duyệt đội, khi tập hợp báo cáo toàn liên đội.

- Phân đội hàng ngang: Phân đội trưởng đứng đầu, các đội viên đứng về bên trái, phân đội phó đứng cuối hàng.

- Chi đội hàng ngang: Các phân đội xếp hàng ngang, phân đội 1 đứng trước, các phân đội khác lần lượt xếp phía sau.

Tư thế chỉ huy tập hợp hàng ngang

Đội hình hàng ngang

3. *Đội hình chữ U*

Được dùng khi tổ chức lễ chào cờ, lễ kết nạp đội viên và một số hoạt động ngoài trời.

- Phân đội 1 là một cạnh của chữ U, các phân đội giữa làm đáy (có thể một hàng ngang hoặc 2,3... hàng ngang), phân đội cuối làm cạnh kia của chữ U.

- Khi nghe lệnh tập hợp, các đội viên chạy tại chỗ, sau đó lần lượt chạy về vị trí theo điểm rớt của phân đội, đến nơi thì đứng lại, (phân đội trưởng phân đội 1 chạm tay trái vào vai trái chỉ đội trưởng), quay trái vào trong chữ U, về tư thế nghiêm.

Tư thế chỉ huy tập hợp chữ U

Đội hình chữ U

4. Đội hình vòng tròn

Được sử dụng khi tổ chức các hoạt động tập thể như múa, hát, tổ chức trò chơi, lửa trại, sinh hoạt nội bộ ngoài trời. Khi có lệnh tập hợp, các đội viên chạy đều tại chỗ, sau đó lần lượt chạy về vị trí tập hợp, theo hướng ngược chiều kim đồng hồ, vừa chạy vừa điều chỉnh, khi chỉ huy bỏ tay xuống thì dừng lại và quay vào trong vòng tròn về tư thế nghiêm.

Tư thế chỉ huy tập hợp vòng tròn

Đội hình chữ vòng tròn

***Chỉnh đốn đội ngũ:** Sau khi tập hợp, cần phải chỉnh đốn đội ngũ để có một đơn vị sắp xếp ngay ngắn, nghiêm chỉnh, có cự li thích hợp để bắt đầu hoạt động. Cự li hẹp bằng một khuỷu tay trái, bàn tay trái chống ngang thắt lưng, 4 ngón đặt phía trước), cự li rộng bằng một cánh tay trái (nếu đưa sang ngang, lòng bàn tay úp; nếu đưa lên phía trước, lòng bàn tay vuông góc với mặt đất).

Riêng ở góc chữ U luôn luôn có khoảng cách là một cự li rộng được xác định bởi tay trái phân đội phó phân đội 1 đưa ngang (lòng bàn tay úp song song với mặt đất), chạm vai phải phân đội trưởng phân đội 2 và tay trái phân đội phó phân đội 2 (hoặc 3 nếu các phân đội đáy là một hàng) đưa ra phía trước (bàn tay nghiêng vuông góc với mặt đất) chạm vai phải phân đội trưởng phân đội cuối.

Ở đội hình vòng tròn, cự li hẹp được tạo nên do 2 đội viên đứng cạnh nắm tay nhau, cánh tay tạo với thân người một góc khoảng 45 độ. Cự li rộng được tạo nên do 2 đội viên đứng cạnh nắm tay nhau, cánh tay dang thẳng, vuông góc với thân người.

➤ **Bài tập thực hành:**

Chia nhóm, thực hành các động tác cá nhân của đội viên và tập hợp hàng dọc, hàng ngang đội hình chữ U, đội hình vòng tròn.

Thay phiên nhau làm chỉ huy để hô các khẩu lệnh và điều động đội hình.

Bài 3: MÚA HÁT VỚI THIẾU NHI

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Nêu được ý nghĩa của việc múa hát với thiếu nhi
- Thực hành hướng dẫn một số bài hát, múa thông dụng

I. Ý nghĩa, tác dụng của múa hát với thiếu nhi

Trong cuộc sống, hát múa là nhu cầu tự nhiên của trẻ em. Thông qua múa hát, các em trở nên vui vẻ, linh hoạt và gần gũi với nhau hơn. Hoạt động múa hát giúp các em thư giãn, tạo sự hào hứng phấn khởi trong cuộc sống, sinh hoạt. Có thể nêu một số tác dụng của múa hát với thiếu nhi như:

1. Bổ sung kiến thức cho các em

Qua nội dung các bài hát, các em có thêm những hiểu biết về tự nhiên và xã hội như: phong cảnh các miền quê, vẻ đẹp thiên nhiên bốn mùa, cuộc sống học tập của các bạn thiếu nhi các vùng miền, công việc của một số người: thầy cô giáo, bộ đội, công nhân...

2. Góp phần giáo dục tư tưởng, tình cảm

Rất nhiều bài hát đề cập đến truyền thống tốt đẹp, hào hùng của dân tộc, ca ngợi cuộc sống, hướng tới tương lai... qua đó hình thành cho các em những tình cảm trong sáng: tình yêu quê hương đất nước, kính yêu ông bà, cha mẹ, tình cảm bạn bè thân thiết...

3. Nâng cao trình độ nghệ thuật

Qua làm quen với nhiều loại hình hát múa, các em sẽ cảm nhận được cái hay, cái đẹp của giai điệu, ca từ bài hát, động tác hình thể, sự phối hợp nhịp nhàng trong đội hình múa... Từ đó biết hát đúng nhạc, thể hiện phong cách trình diễn nghệ thuật hồn nhiên, khéo léo.

II. Phương pháp hướng dẫn hát, múa cho thiếu nhi

1. Hướng dẫn hát

a) Chuẩn bị:

- Chọn bài phù hợp với chủ đề, lứa tuổi.
- Chuẩn bị đàn hoặc các phương tiện phát nhạc.
- Thông báo thời gian, địa điểm tập.

b) Tiến hành:

- Giới thiệu tên bài hát, tên tác giả. Nếu biết hoàn cảnh ra đời của bài hát thì nên giới thiệu qua để hình thành cảm xúc cho các em khi tiến hành tập.
- Ghi lời bài hát. Hát mẫu hoặc cho các em nghe băng, đĩa từ 1- 2 lần.
- Tập từng câu, từng đoạn và đến hết toàn bài.
- Nghe mẫu lại lần nữa.

- Chia nhóm luyện tập, gọi từng nhóm lên hát, giáo viên chỉnh sửa lại.
Có thể tổ chức thi giữa các nhóm với nhau.

- Cả lớp hát lại.

2. Hướng dẫn múa

a) Chuẩn bị:

- Chọn bài múa phù hợp với chủ đề, lứa tuổi.

- Ôn luyện thuần thuộc bài hát và động tác múa.

- Phân tích động tác khớp với câu hát hoặc đoạn nhạc.

- Thông báo thời gian, địa điểm tập.

b) Tiến hành:

- Triển khai đội hình múa.

- Giới thiệu các động tác của bài múa.

- Tập từng động tác:

+ Đếm động tác chân riêng, tay riêng.

+ Đếm phối hợp chân và tay.

+ Khớp động tác với câu hát hoặc đoạn nhạc.

- Tiến hành tập từng đoạn ngắn, cứ tập động tác mới lại cho ôn từ đầu bài múa và cứ thế cho đến hết bài.

- Cho các em xem lại múa mẫu một lần nữa.

- Chia nhóm luyện tập, giáo viên theo dõi, chỉnh sửa. Cho một số nhóm tiếp thu nhanh lên trình diễn cho các nhóm khác tham khảo.

- Tập trung toàn lớp múa lại vài lần trước khi kết thúc.

III. Một số bài hát sinh hoạt

Tùy theo khả năng, giáo viên có thể tìm chọn các bài hát phù hợp hướng dẫn cho các em. Sau đây là một số bài tương đối phổ biến, dễ hướng dẫn.

HAI CON THẦN LẦN CON (Sưu tầm)

Hai con thần lần con đùa nhau cắn nhau đứt đuôi. Cha thần lần buồn thiu gọi chúng đến mới mắng cho. Hai con thần lần con, đuôi thì to nhưng đã cụt rồi. Ôi đòn đau quá trời, chúng khóc la toì bời.

HÁT TO HÁT NHỎ (Sưu tầm)

Ta hát to hát nhỏ nhỏ nhỏ. Rồi mình ngồi kể chuyện cho nhau nghe.

Ô..ố..ô, ô...ố...ô, ta vui ca hát, hát cho vui đời ta.

HÀNH KHÚC ĐỘI TNTP HỒ CHÍ MINH

Phạm Tuyên

*Nghe chẳng câu hát chúng em anh Kim Đồng ơi, rộn vang trời thánng
Tám sáng ngời. Màu cờ tranh đấu thắm đẹp khăn quàng đỏ, rực hồng trên đất
nước tự do.*

*Đi trong nắng mới dưới lá cờ Đội bay phấp phới, Tổ quốc yêu thương
mong chúng em mau trưởng thành.*

*Lòng tự hào, nguyện xứng đáng với danh hiệu quang vinh : Đội TNTP Hồ
Chí Minh.*

ĐẤT NƯỚC MẾN THƯƠNG

Vũ Hoàng

*Cha mẹ cho em một hình hài. Thầy cô cho em cả kiến thức. Và theo tháng
năm em lớn nhanh, ai cũng mong sao em thành người.*

*Nhưng em chỉ thành người khi em sống giữa cuộc đời. Em chỉ thành
người khi em sống với quê hương. Dạt dào tình yêu một đất nước mến
thương, đất nước mến thương cho em thành người.*

BAY CAO TIẾNG HÁT ƯỚC MƠ

Nguyễn Nam

*Đỏ thắm khăn quàng trên màu cờ, cuộc đời em là ngàn sao rạng rờ.
Đường chúng em đi đẹp những ước mơ, tổ quốc thân yêu ngày đêm mong
chờ.*

*Bay cao ngàn tiếng hát, xôn xao sóng nước trùng dương. Em đi, đi giữa
tình thương. đi giữa mùa xuân, ngàn hoa thơm ngát hương.*

*Nồng ấm trong tim tiếng Bác Hồ, đẹp màu khăn quàng cờ sao rực rỡ.
Rộng cánh chim bay về những tương lai, tổ quốc thân yêu đã qua đêm dài.
Bay cao ngàn mơ ước, bay cao trên những vì sao. Em đi, đi giữa cờ sao, biết
mấy tự hào, càng thêm yêu xiết bao.*

(Đỏ thắm.... ngày đêm mong chờ)

EM NHƯ CHIM BÒ CÂU TRẮNG

Trần Ngọc

*Em như chim bồ câu tung cánh giữa trời. Em như chim bồ câu trắng bay
giữa trời.*

*Em như chim bồ câu tung cánh giữa trời. Em như chim bồ câu trắng bay
giữa trời.*

Em mong sao không có nước mắt rơi chia lìa

*Em mong sao trên trái đất hoa thơm nở bốn mùa
Em mong sao trên trái đất mỗi con người,
Như em đây là chim trắng chim hòa bình
Sống để yêu thương giữ đẹp trái đất xanh.
Sống để yêu thương giữ đẹp trái đất xanh.*

EM YÊU CHIẾC KHĂN QUÀNG

Phạm Chu

*Từ hôm nay được mang chiếc khăn thấm màu cờ nước
Khăn đẹp bay trong gió tung bồng.
Màu khăn tươi vì bao máu ai đã từng đấu tranh cho đàn em được sống
thanh bình.
Em đeo khăn quàng nhắc em những điều Bác răn
Em yêu khăn quàng lời em tuyên hứa không nhòa
Vì Đội em gắng học, vì Đội em quyết tâm sửa chữa sai lầm
Vì Đội em kết đoàn, cùng bạn em tiến lên
Em yêu chiếc khăn quàng*

TIẾNG HÁT BẠN BÈ MÌNH

Lê Hoàng Minh

*Trong không gian bay bay . Một hành tinh thân ái
Một lời mẹ ru con bình yên giấc say
Một đàn chim tung cánh đón mây trời hiền lành
Một chồi non thắm xanh lâu bền lá cành.
Bay lên cao lên cao loài bồ câu trắng tinh
Nghe xôn xao xôn xao , tiếng hát bạn bè mình
Yêu thương nhau bên nhau, loài người tay nắm tay
Cho em thơ tương lai, ngát xanh hành tinh này .*

BẠN ƠI CÓ NHỚ

Lê Quốc Thắng

*Mai chia tay bạn ơi có nhớ. Nhớ từng nụ cười trong ánh mắt thân quen.
Mai đi xa bạn ơi có nhớ. Nhớ từng kỷ niệm tình bạn hôm nay.
Mai chia tay lòng tôi vẫn nhớ. Nhớ lúc bên nhau nhớ kỷ niệm thân trao.
Nhớ lúc chia tay nhớ tiếng cười thân quen. Mai đi xa rồi tình đọng lại
nơi đây.*

IV. Một số bài múa tập thể

CÙNG MÚA HÁT MỪNG XUÂN

Hoàng Hà

A mùa xuân đẹp quá. Bạn khắp nơi mau cùng lại đây chơi
A mùa xuân đẹp quá. Cùng nắm tay nhau cùng đùa vui
Vui xuân sang ta cùng nhau múa, cùng nhau hát cười
Thật thắm tươi khi mùa xuân đến mọi nơi
Đẹp biết bao nhiêu tình thân ái trên đời.

1. Đội hình: Vòng tròn

2. Động tác:

- Động tác 1: Tất cả nắm tay thành vòng tròn, bước chân phải sang phải, chân trái đá chéo qua hướng phải, sau đó chân trái đặt xuống chân phải ký nhẹ (chuyển động vòng tròn nên chân phải bước ra dài) tất cả 8 nhịp.

Hát: A mùa xuân đùa vui

- Động tác 2: Bước chân phải về trước, chân trái ký nhẹ, hai tay đưa sang phải cuộn đôi ngón, sau đó rút chân trái về, chân phải ký nhẹ, hai tay đưa sang trái cuộn đôi ngón, động tác này thực hiện 4 lần (8 nhịp), dáng người nghiêng theo tay cuộn.

Hát: Vui xuân hát cười

- Động tác 3: Quay tại chỗ về phía bên trái, chân phải bước trước ký nhẹ chân trái đứng 8 nhịp, hai tay vỗ 4 cái (vỗ tay bên phải trước sau đó đến bên trái).

Hát: Thật thắm mọi nơi.

- Động tác 4: Sau khi quay tại chỗ xong, đứng tại chỗ dậm chân đều (chân trái trước) vỗ tay đều 8 cái trước mặt.

Hát: Đẹp hết trên đời.

Múa lại từ đầu.

TIẾNG CHÀO THEO EM

Hà Hải

Chào ông, chào bà, cháu đi học về
Chào cha, chào mẹ, con đi chơi nhé
Chào anh, chào chị, chào cô, chào thầy
Em vào lớp học tiếng chào theo em
Em đi ra đường tiếng chào theo em

1. Đội hình: Vòng tròn, hàng ngang, hàng dọc tùy ý.

2. Động tác:

- Động tác 1:

+ Chào ông, chào bà: Chân phải bước lên, chân trái ký nhẹ nhún mềm, sau đó chân trái rút về, chân phải ký nhẹ, tất cả 4 nhịp (vào chữ chào, phách mạnh của lời ca), động tác tay phải đặt lên tay trái tạo thành chữ nhật nghiêng về phía phải, sau đó ngược lại ở nhịp 3, 4.

+ Cháu đi học về: Hai tay để lên vai thể hiện động tác cầm cặp sách, chân bước đều tại chỗ (4 nhịp).

- Động tác 2:

+ Chào cha, chào mẹ: Làm giống động tác 1.

+ Con đi chơi nhé: Hai tay vung tự nhiên, chân dậm đều tại chỗ.

- Động tác 3: Chào anh, chào chị, chào cô, chào thầy

Chân phải sang ngang, chân trái ký nhẹ (ngược lại chân trái) tất cả 8 nhịp nhưng động tác tay ở nhịp 1, 2, 3, 4 tay mở mời chào theo hướng ký chân, nhịp 5, 6, 7, 8 hai tay đặt lên nhau tạo thành hình chữ nhật, chân vẫn nhún ký.

- Động tác 4: Em vào lớp học tiếng chào theo em

Đi đều về phía chân phải 4 nhịp (chân trái trước), sau đó đứng tại chỗ, tay trái chống hông, tay phải vung cao thể hiện động tác chào nhau, chân dậm đều tại chỗ 4 nhịp.

- Động tác 5: Em đi ra đường tiếng chào theo em

Đi ngược về phía bên trái, chào bằng tay trái. Sau đó múa lại từ đầu.

MỜI VÀO

Nhạc: Hoàng Trung Dũng

Thơ: Võ Quảng

Cốc cốc cốc ai gọi đó
Nếu là thỏ cho xem tai
Nếu là nai cho xem gạc. Là lá la, lá là lá la.
Kìa chị gió đi đâu về, mà vội thế chị gió ơi
Cốc cốc cốc, xin mời vào, cùng sữa soạn đón trăng lên hè.
Rồi ngày mai khi ra biển quạt buồm lên thuyền lướt khơi
Cho em theo về mọi miền
Làm những việc tốt cho mọi người
Chị gió ơi, ơi chị gió ơi.

1. Đội hình: Hai em đứng đối diện nhau, đội hình tùy ý.

2. Động tác:

- Động tác 1: Vỗ tay 3 cái ứng với tiếng "cốc", tầm cao ngang ngực. Hai chân nhún nhẹ, đồng thời đưa gót chân phải ra trước chạm đất, chệch 45⁰, tay phải đưa lên đầu, gập tai (hình tượng nghe), tay trái chống nạnh.

Hát: "Cốc cốc cốc ai gọi đó"

- Động tác 2: Chân phải rút về đứng bình thường, 2 tay đưa ngang vai (hình tượng 2 tai thỏ). hai chân nhún nhẹ nghiêng bên trái.

Hát: "Nếu là thỏ cho xem tai"

- Động tác 3: Hai chân đứng thẳng, hai tay đưa lên đỉnh đầu, 3 ngón giữa cup lại, ngón tay cái chống vào đỉnh đầu, ngón tay út thẳng đứng (hình tượng con nai), hai tay giữ nguyên, hai chân nhún nghiêng về bên trái 1 lần, bên tay phải 1 lần, tư thế hai tay giữ nguyên.

Hát: "Nếu là nai cho xem gạc. Là lá la, lá là lá la "

- Động tác 4: Chân trái bước sang bên trái, chân phải ký (chân trái làm trụ, chân phải đặt nửa bàn chân lên trước sát chân trái). Chân trái cũng chuyển động về bên trái (phía trước mặt, mềm mại tưởng tượng như gió), tay trái thẳng, lòng bàn tay ngửa, tay phải chuyển động đuôi theo lòng bàn tay phải úp. Sau đó lại chuyển động sang bên phải. Chân phải làm trụ, chân trái ký, 2 tay đuôi nhau: tay phải ngửa, tay trái úp, tất cả chuyển động 4 lần (2 lần bên trái, 2 lần bên phải).

Hát: "Kia chị gió đi đâu về, mà vội thế chị gió ơi"

- Động tác 5: Đứng vỗ tay 3 cái, lại nhún như lúc đầu, khụy chân trái, chân phải đưa gót ra. Tay trái chống nạnh, tay phải mở lòng bàn tay ra phía trước (động tác mời), làm ngược lại sang bên trái tất cả 3 lần (phải 2 lần, trái 1 lần).

Hát: "Cốc cốc cốc, xin mời vào, cùng sửa soạn đón trăng lên hè"

- Động tác 6: Hai em cầm tay nhau, chuyển động đổi chỗ cho nhau. Đi 8 bước, sau đó đi về vị trí, cứ mỗi người bước chân đi thì chân kia lại kéo chân ký (tất cả 8 phách) nhún nhẹ, cuối cùng đứng tại chỗ nhún nhẹ 4 lần (bên trái trước), hai tay để song song bên người tự nhiên.

Hát: "Rồi ngày mai chị gió ơi".

➤ **Bài tập thực hành:**

- 1. Thực hành hát được 6 bài hát tập thể trở lên và múa được 3 bài múa trên.**
- 2. Mỗi nhóm tự chọn một bài hát thiếu nhi để xây dựng được bài múa tập thể.**

Bài 4: TRÒ CHƠI VỚI THIẾU NHI

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày được các bước hướng dẫn trò chơi
- Rèn kỹ năng tổ chức trò chơi

Ở phần phương pháp công tác Đội, chúng ta đã nói đến ý nghĩa, tác dụng của trò chơi đối với thiếu nhi, trong bài này chúng ta cùng tìm hiểu về cách thức hướng dẫn trò chơi và vai trò của người quản trò.

I. Các bước hướng dẫn trò chơi

Những trò chơi nhỏ dành cho thiếu nhi rất đa dạng. Có thể phân loại thành những dạng: trò chơi trong nhà-ngoài trời; trò chơi cá nhân-theo nhóm; trò chơi có dụng cụ-không có dụng cụ; trò chơi có-không có thưởng, phạt... Vì vậy cần linh hoạt trong tổ chức trò chơi, nhưng cơ bản có các bước sau:

- Bước 1: Ổn định tổ chức, sắp xếp đội hình.

Đội hình được sắp xếp sao cho phù hợp địa hình và nội dung trò chơi. Ví dụ: vòng tròn, hàng ngang, chữ U, theo từng nhóm... Xác định vị trí điều khiển, vị trí nhóm làm mẫu (nếu có) để có thể bao quát hết người chơi.

- Bước 2: Giới thiệu trò chơi

Bao gồm: tên trò chơi, cách thức tiến hành, các luật lệ, hiệu lệnh qui định, cách đánh giá thắng thua, thưởng, phạt...

- Bước 3: Chơi nháp

Có thể làm nháp 1 hoặc 2 lần để người chơi nắm vững luật chơi. Nếu trò chơi tương đối đơn giản có thể bỏ qua bước này.

- Bước 4: Tiến hành chính thức

Điều khiển trò chơi, quan sát, động viên, lôi cuốn mọi người tích cực hoà mình vào cuộc chơi..

- Bước 5: Công bố kết quả

Đánh giá kết quả khi trò chơi kết thúc, nếu là trò chơi mang tính chất thưởng, phạt thì tiến hành phạt người thua bằng một trò chơi nhỏ tiếp theo.

II. Kỹ năng quản trò

Quản trò là người điều hành, là linh hồn của cuộc chơi. Do đó phải rèn luyện một số kỹ năng sau:

1. Biết nhiều trò chơi: Tích lũy các trò chơi thông qua sưu tầm trên sách, báo... và các cuộc giao lưu sinh hoạt khác. Ghi chép và phân loại các dạng trò chơi để có thể sử dụng vào hoàn cảnh thích hợp.

2. Vui vẻ, gần gũi: Hướng dẫn, điều hành trò chơi một cách hài hước, vui nhộn, thu hút mọi người bằng sự nhiệt tình của mình.

3. Điều hành linh hoạt: Bao quát được mọi người chơi. Kịp thời uốn nắn các trường hợp không trung thực hoặc vi phạm luật chơi.

Điều khiển trò chơi cần phải có nghệ thuật. Nghệ thuật đó đòi hỏi ở khả năng xử lý tình huống thường diễn ra trong các cuộc chơi. Xin giới thiệu một vài kinh nghiệm xử lý các tình huống thường gặp.

1. Bắt đầu cuộc chơi tập thể mất trật tự, thiếu tập trung chú ý:

Để tạo sự chú ý ban đầu, quản trò có thể:

- Thực hiện một số băng reo: "tràng pháo tay", "mưa rơi", "vỗ tay theo qui ước",...

- Điều khiển một trò chơi thông qua bài hát cộng đồng mà mọi người đều thuộc.

- Dùng còi hay tiếng vỗ tay (tạo tiếng vỗ khác thường) để tập trung chú ý, sau đó thực hiện một vài trò chơi đơn giản.

2. Không khí nặng nề trầm lắng, người chơi rụt rè, thiếu mạnh dạn:

Nếu thực hiện ngay trò chơi sẽ dễ dàng thất bại. Nên bắt đầu bằng một vài bài hát tập thể kèm động tác vỗ tay minh họa. Tiếp đó thực hiện một vài trò chơi đơn giản tạo tiếng cười vui, không thưởng phạt. Tăng dần liều lượng những trò chơi mang tính chất thi đua giữa các nhóm. Khi các nhóm đã vào cuộc để giành thắng lợi là bạn đã thành công.

3. Người chơi nhiệt tình nhưng có sự ganh đua mãnh liệt giữa các nhóm:

Đây là điều thường xảy ra, nếu như quản trò không có biện pháp xử lý thỏa đáng thì cuộc chơi có thể mất hết ý nghĩa. Thông thường là do luật chơi không chặt chẽ, quản trò thưởng phạt không công minh, người chơi khích bác chê bai nhau v.v... Sau khi phát hiện đúng nguyên nhân, quản trò công khai tuyên bố trước mọi người, chọn một số trọng tài "công minh" không nằm trong các nhóm chơi rồi mới tiếp tục trò cũ hoặc chuyển sang trò mới và bắt đầu bằng những quy ước chặt chẽ, kín kẽ hơn.

4. Người chơi có dấu hiệu mệt mỏi:

Có nhiều nguyên nhân như: Trò chơi quá khó, cuộc chơi quá dài hay luật chơi bắt mọi người phải lặp đi lặp lại nhiều động tác đứng lên, ngồi xuống, chạy, đổi vị trí. Có thể nhanh chóng chuyển trò chơi khác hoặc hát một bài hát tập thể để chấm dứt cuộc chơi.

5. Người chơi đề nghị thực hiện những trò chơi ngoài dự kiến:

Trong trường hợp này người quản trò nhanh chóng khéo léo thực hiện đề nghị đó, xem như đó cũng là trò chơi được dự định từ trước (nếu quản trò hiểu rõ những trò chơi đó). Cũng có thể khéo léo giới thiệu ngay người đề nghị điều khiển trò chơi tập thể, khi đó mình đóng vai "quản trò phụ".

6. Chỉ định ai làm gì nhưng họ không thực hiện:

Muốn thoát khỏi tình huống khó khăn này có ba cách sau:

- Thứ nhất, phát cho mỗi người một mẫu giấy trắng nhỏ. Người chơi với sự quen biết của mình trong tập thể sẽ ghi vào giấy của mình đề nghị ai đó làm một việc gì hợp với khả năng của họ. Quản trò thu lại và đọc từng mẫu giấy.

- Thứ hai, dùng những trò chơi nhỏ để bắt lỗi. Những người bị phạm luật sẽ là những người buộc phải thực hiện một yêu cầu hợp lý của quản trò.

- Thứ ba, quản trò chuẩn bị một số mẫu giấy trong đó ghi rõ yêu cầu phổ thông nhất: hát, kể chuyện, đọc thơ, cười, khóc... Sau đó chọn một trong các mẫu giấy gài vào một bông hoa (hoặc đồ vật gọn nhẹ nào đó). Cả tập thể hát một bài và bông hoa được chuyển từ người này sang người khác. Khi bài hát kết thúc, bông hoa ở trên tay ai thì người đó sẽ mở mẫu giấy đọc to cho mọi người biết và thực hiện yêu cầu ghi trên mảnh giấy đó.

7- Những người phạm lỗi không muốn thực hiện hình phạt của cuộc chơi:

Trong trường hợp này có thể vì hình phạt ngoài khả năng của người phạm lỗi, cũng có thể vì nhút nhát không dám thực hiện hoặc do quản trò không nghiêm minh phạt những người phạm lỗi trước đó. Vì vậy trước hết quản trò chọn những hình phạt dễ thực hiện, chọn những trò chơi phụ để phạt như: "phông vắn", "tìm người chỉ huy" v.v... Nếu người phạm lỗi quá nhút nhát, có thể tiếp tục trò chơi khác để bắt lỗi tập thể và dùng hình phạt chung cho tập thể những người phạm lỗi, khi đó mọi người sẽ mạnh dạn thêm lên.

Ngoài những tình huống thường gặp nêu trên còn có nhiều tình huống khác cần xử lý kịp thời. Bí quyết thành công là ở chỗ người quản trò nắm vững tâm lí, nhu cầu của người chơi, thường xuyên rèn luyện kỹ năng quản trò và thu thập, phân loại các trò chơi, thực sự "ham chơi" khi cần thiết.

III. Giới thiệu vài trò chơi nhỏ

1. Truyền tin:

Chia tập thể chơi thành các đội, số lượng bằng nhau.

Các đội đứng thành hàng dọc, cách quản trò cùng một khoảng cách. Mỗi đội cử một người lên nhận lệnh.

Khi có lệnh chơi, người nhận lệnh của các đội chạy lên nhận tin của quản trò và về nói cho người thứ 1, người thứ 1 nói nhỏ cho người thứ 2 (nói thầm vào tai) cứ như thế cho đến người cuối cùng. Người cuối cùng chạy lên nói với quản trò "tin" mà quản trò đã phát ra.

- Đội nào báo tin nhanh, chính xác đội đó thắng.

2. Ong đốt, kiến cắn, đau bụng:

Chọn vị trí để mọi người cùng nhìn thấy và quản trò đọc to các câu "Ong đốt - Kiến cắn - Đau bụng". Khi nói "Ong đốt" đồng thời lấy hai tay

xoa lên trên đầu - “Kiến cần” đồng thời lấy lấy hai tay xoa lên mu bàn chân - “Đau bụng” đồng thời lấy hai tay ôm bụng.

Sau đó thực hiện các động tác sai với lời nói. Em nào ít chú ý sẽ làm nhầm, phải bước lên phía trước một bước hay đứng ra ngoài đội hình. Trò chơi tiếp tục đến khi kết thúc.

3. Cô chào cháu, cháu chào cô:

Khi quản trò nói “ cô chào cháu” và làm động tác giao tay chào thì người đối diện sẽ nói “ cháu chào cô “ và làm động tác khoanh tay lại. Nếu quản trò nói và làm động tác “ cháu chào cô “ thì người đối diện phải thực hiện nói và làm động tác “ cô chào cháu”. Quản trò có thể nói nhưng làm động tác sai để “bắt” những em làm sai.

4. Đối đáp:

Quản trò cho tập thể đọc theo nhịp câu sau:

“ Con cò con **cần** con cò cái, con cò cái **cần** con cò con, cò **cần** cò, cái **cần** cái”

“ Con cò con **kêu** con cò cái, con cò cái **kêu** con cò con, cò **kêu** cò, cái **kêu** cái”

Sau đó chia thành 2 nhóm. Một nhóm dùng các từ bắt đầu bằng âm C , Ch. Một nhóm dùng các từ bắt đầu bằng âm K, Kh để thi đua với nhau. Nhóm nào tìm được nhiều từ hơn(từ phải có nghĩa) sẽ thắng.

5.Hát theo động tác:

Quản trò bắt nhịp 1 bài hát mà mọi người đều thuộc. Sau đó người chơi phải tuân theo quy ước của quản trò.

- Hai tay quản trò tạo thành vòng tròn trên đầu (ký hiệu chữ O), lời của bài hát chuyển sang : ò ó o ..

- Tay của quản trò chống vào hông (ký hiệu chữ A), lời của bài hát chuyển thành : à á a...

- Cứ thế quản trò có thể thay bằng các chữ E (tay giang ngang) , U (tay co thành góc vuông)

Chú ý: quản trò thay ký hiệu nào thì tập thể hát theo âm của ký hiệu đó nhưng vẫn đúng nhạc.

6. Muỗi chích:

Quản trò hô: Muỗi bay muỗi bay.

Vòng tròn: vi vu vi vu. (đưa ngón trỏ tay phải của mình lên xoay tròn)

Quản trò : Muỗi đậu lên má người bên trái.

Vòng tròn: đặt ngón tay phải lên má người bên trái của mình.

Cứ thế tiếp tục. Quản trò cho muỗi đậu "lung tung" lên thân thể người bên cạnh hoặc của chính mình.

Nếu nghe quản trò hô "muỗi chích " thì người "bị chích" phải nhanh tay "đập" cho trúng vào "con muỗi" đang đậu !

(Chú ý : Tạo những tình huống gây cười, cho muỗi chích những chỗ đặc biệt. Vị trí nhảy cảm hài hước theo mức độ tăng dần)

➤ **Bài tập thực hành:**

Mỗi nhóm sưu tầm và hướng dẫn cho lớp 2 trò chơi nhỏ: Một trò chơi mang tính chung cả tập thể. Một trò chơi mang tính chất thi đua theo đội, nhóm.

Bài 5: HOẠT ĐỘNG TRẠI THIẾU NHI

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày được ý nghĩa giáo dục thông qua một kỳ trại
- Thiết kế được một hoạt động trại cho thiếu nhi

I. Ý nghĩa, tác dụng của cắm trại

Hoạt động trại là một hoạt động tổng hợp, góp phần giáo dục toàn diện cho thiếu nhi.

Mỗi kỳ trại là dịp để các em được sống gần gũi với thiên nhiên, được phát huy mọi tài năng, sáng tạo của mình, phối hợp với đồng đội vượt qua nhiều thử thách.

Thông thường, cắm trại được tổ chức ở những nơi có phong cảnh thiên nhiên đẹp hoặc một di tích lịch sử nào đó, Qua đó giúp các em nâng cao tình yêu thiên nhiên, lòng yêu quê hương đất nước, lòng tự hào dân tộc. Cung cấp cho các em nhiều hiểu biết mới lạ, khám phá về thiên nhiên, con người...

Các nội dung hoạt động, thi đua, kỷ luật ở trại... rèn cho các em tính tự quản, ý thức kỷ luật, tinh thần đoàn kết, giáo dục về tình bạn, giáo dục văn hoá, thẩm mỹ, nâng cao khả năng ứng xử...

Do đó có thể nói, hoạt động cắm trại chính là dịp kiểm tra, điều chỉnh quá trình giáo dục của Đội và nhà trường.

II. Phương pháp tổ chức cắm trại

1. Công tác chuẩn bị

1.1 Chọn đất trại

Ban tổ chức trại phải thực hiện đi tiên trạm trước để khảo sát và tìm địa điểm thích hợp, đáp ứng được nhiều nhất các điều kiện sau:

- Cảnh quan thiên nhiên quanh đẹp, ấn tượng đối với trại sinh, cần thoát khỏi sự ồn ào náo nhiệt của thành phố. Có thể chọn các khu tưởng niệm, di tích lịch sử để tham quan, tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, thông qua đó giáo dục cho trại sinh về truyền thống và lòng yêu nước.

- Rộng rãi: Nhằm thực hiện tốt các công tác về tổ chức trò chơi, lửa trại, thi chuyên môn v.v...

- An toàn: Tránh xa các nơi đang bước vào mùa lũ, sông hồ tại khu vực đất trại không có rào chắn đảm bảo an toàn... Khu vực đất trại không có bụi rậm, cỏ cao, nếu có phải xin phép được phát quang để đảm bảo không có rắn rết hay côn trùng độc cắn. Khu vực cắm trại phải đảm bảo về an ninh trật tự.

- Có chỗ trú ẩn: Đất trại nên gần hoặc có các chỗ trú ẩn như nhà tập thể, hội trường, sân có mái che v.v... để tránh những tình huống mưa bão làm gián đoạn việc tổ chức hoạt động trại, đặc biệt là văn nghệ tại trại.

- Có nước sạch hoặc gần nguồn nước: Nước tại trại rất quan trọng, nếu không có nước thì sẽ rất khó trong việc uống nước, nấu ăn, vệ sinh của trại sinh. Nơi cắm trại nếu nằm ở các Trung tâm dã ngoại, trung tâm hoạt động thanh thiếu niên, khu di tích, khu sinh hoạt văn hóa v.v... thì phải có nhà vệ sinh đảm bảo sạch sẽ.

- Gần chợ: Trại sinh sẽ thực hiện sự tháo vát của mình bằng việc đi chợ và nấu ăn bằng bếp thiên nhiên tại trại. Chợ cách xa đất trại không quá 1km nhưng cũng đừng gần quá vì như thế sẽ dễ ồn ào, gây phân tán, mất cảm hứng cho trại sinh.

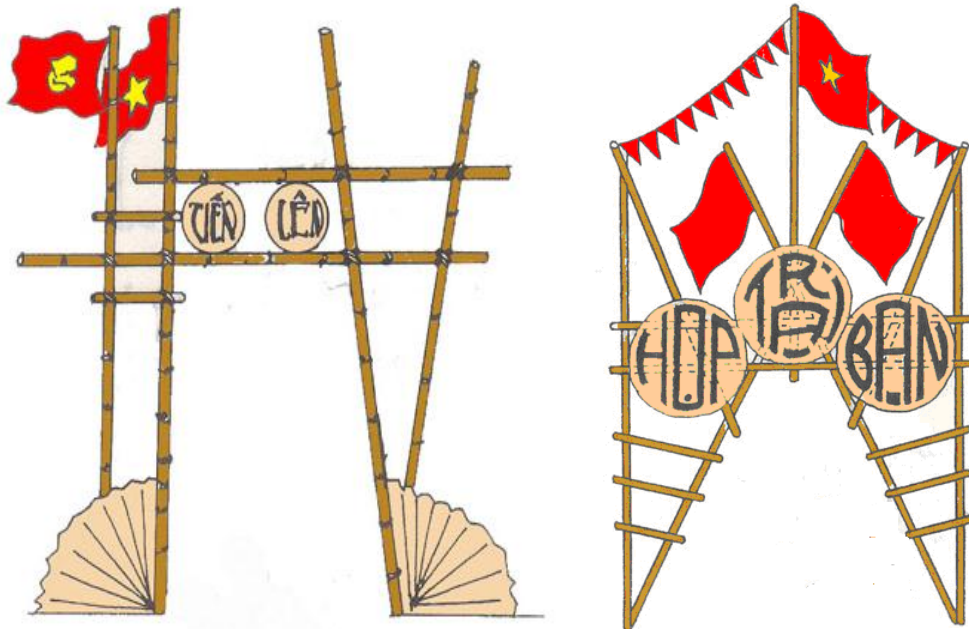
- Gần bệnh viện – trạm xá: Nếu trong trại xảy ra những trường hợp mà khả năng sơ cứu của ban y tế của trại có hạn thì bắt buộc chúng ta phải chuyển trại sinh đến bệnh viện – trạm xá gần nhất để kịp thời chữa trị.

1.2 Liên hệ, xin phép

Sau khi khảo sát và đạt được các kết quả tương đối với những yêu cầu trên ta phải tiến hành liên hệ với địa phương để xin phép tổ chức trại và hỏi về các giá cả, dịch vụ. Nên tiếp xúc thật kỹ với nơi liên hệ về các vấn đề an ninh, phong tục tập quán địa phương, nơi đốt lửa trại, điện nước, các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, bệnh viện hoặc trạm xá gần nhất.

1.3 Xây dựng kế hoạch trại

- Đặt tên trại: Tuỳ theo tính chất trại hè, trại rèn luyện, trại họp bạn v.v... gắn với các tên gọi đặc trưng của tổ chức hoặc tên của các danh nhân, anh hùng. Ví dụ : Trại Rèn Luyện Kỹ Năng, Trại hè Học kỳ xanh, Trại Lý Tự Trọng v.v...

- Xác định mục đích, yêu cầu của kỳ trại: liên hệ với các sự kiện lịch sử, văn hóa diễn ra trong tháng đó. Ví dụ: Chào mừng kỷ niệm ngày thành lập Đoàn TNCS Hồ Chí Minh...

Yêu cầu tại trại nên đảm bảo các phần liên quan đến kỷ luật trại, tiết kiệm.

- Thời gian: Ghi rõ ngày giờ tập trung và ra về của trại sinh (giờ về nơi dự trù hơn 1 tiếng đồng hồ để tránh tình trạng kẹt xe hoặc những phát sinh tại trại, ví dụ giờ về thực tế là khoảng 17g00 chiều nhưng ta dự trù là 18g30 là trại sinh ra về và có mặt tại điểm tập trung để phụ huynh đón hoặc trại sinh về nhà đúng giờ).

- Địa điểm: Ghi rõ địa chỉ tập trung và địa chỉ nơi ta cắm trại.

- Công tác tổ chức trại: Ghi rõ tên đầy đủ của trại, khẩu hiệu trại, trại ca, các hiệu lệnh tập hợp, phương tiện di chuyển, trại phí, nội quy trại v.v...

- Chương trình hoạt động trại: Ghi rõ các giờ giấc hoạt động và tên các hoạt động. Một kỳ trại cần đảm bảo các hoạt động sau :

- Cơ cấu ban quản trại :

+ Trại trưởng: Quản lý mọi hoạt động tại trại, trực tiếp chỉ đạo các tiểu ban hoạt động trại.

+ Trại phó tổ chức: Thay mặt trại trưởng phụ trách công tác tổ chức trại, điều hành các tiểu ban hoạt động trại, là người trực tiếp phổ biến các chủ trương từ phía trại trưởng.

+ Trại phó hoạt động: Phụ trách các hoạt động trại, thiết kế và lên chương trình chi tiết tại trại.

+ Tiểu ban y tế - hậu cần: Chăm lo đời sống trại, đảm bảo sức khỏe của trại sinh, quản lý tài sản tại trại, nếu trại có nấu ăn thì quản lý việc nấu nướng tại trại.

+ Tiểu ban kỷ luật: Quản lý về mặt kỷ luật tại trại, ghi nhận các biểu hiện tiêu cực của trại sinh để báo cáo với ban quản trại, là tiểu ban chấm điểm về phần kỷ luật và tác phong của trại sinh trong các hoạt động trại.

+ Tiểu ban thi đua: Tổng hợp các điểm số tại trại, phụ trách ghi nhận các hoạt động tại trại thành nhật ký trại hoặc báo trại, chụp hình và quay phim cho hội trại.

(Các tiểu ban trên đều mang tính chất tham khảo, tùy theo quy mô trại mà chúng ta có thể gộp các ban lại hoặc tách các ban ra)

1.3 Xây dựng chương trình chi tiết

Một kỳ trại cần đảm bảo các hoạt động sau:

+ Thực hiện dựng lều trại.

+ Khai mạc trại.

+ Các trò chơi sinh hoạt, trò chơi thi đua , trò chơi vận động...

+ Lửa trại.

+ Văn nghệ.

+ Trò chơi lớn.

Chương trình phải chi tiết hoá đến ngày giờ, từ khi xuất phát cho đến lúc nhổ trại ra về, thời gian ăn uống, nghỉ ngơi cũng nằm trong kế hoạch hoạt động trại, tuyệt đối không có thời gian nào bỏ trống. Phải đảm bảo các yếu tố:

- Thời gian (Làm khi nào?)
- Địa điểm (Làm ở đâu?)
- Nội dung (Làm gì? Tên gọi của các chương trình)
- Phân công (Phụ trách chính? Phụ trách phụ?)
- Ghi chú (Hình thức làm? Vật dụng chuẩn bị?)

1.4 Xây dựng nội quy trại

Nội quy trại nên ngắn gọn, tránh giáo điều, quá khắt khe như những bản nội quy tại các trường học, cơ quan...

1.5 Tính toán, dự trù kinh phí trại

Cần tính toán kỹ lưỡng về tiền ăn, di chuyển, bảo hiểm, phần thưởng, mua vật dụng lửa trại, trò chơi lớn, trò chơi vận động... Nên có thêm chi phí phát sinh để phòng hờ các trường hợp phát sinh ngẫu nhiên tại trại. Kinh phí tổ chức cuối cùng sau khi kết thúc trại, nếu dư phải báo cáo đến toàn trại và sử dụng vào mục đích khác sau trại như liên hoan, gây quỹ, thực hiện công tác xã hội...

2. Tiến hành tổ chức trại

Đây là giai đoạn thực hiện kế hoạch, chương trình chi tiết và các kịch bản của trại. Khi tổ chức trại cần đảm bảo và lưu ý :

- Phân công nhiệm vụ trong ban quản trại cần rõ ràng và thực hiện nghiêm túc.

- Khi một tình huống bất ngờ xảy ra, thành viên ban quản trại cần xử lý đúng theo chức năng và nhiệm vụ của mình.

- Phát huy tốt vai trò tự quản của trại sinh và khả năng quản lý của các phụ trách tiểu trại, Ban quản trại tránh làm thay hoặc hướng dẫn quá nhiều.

- Kỷ luật trại phải đảm bảo, trại sinh luôn trong tư thế sẵn sàng, vật dụng trại sinh để ngăn nắp theo quy định trong lều trại. Ban đêm nên có bộ phận trực đêm để quản lý việc nghỉ ngơi của trại sinh.

- Trong quá trình tiến hành kế hoạch trại, ban tổ chức cũng như các anh chị phụ trách, nhóm trưởng và các bộ phận có liên quan cần đôn đốc, khuyến khích nhằm thúc đẩy trại sinh hoàn thành nhiệm vụ và thực hiện các nội dung đạt hiệu quả của chương trình. Cần hạn chế tối đa việc thay đổi kế hoạch (bổ sung, cắt bớt...) chương trình trại khi chương trình đang tiến hành.

- Trước khi rời khỏi đất trại, chúng ta cần làm vệ sinh khu vực cắm trại, trả lại nguyên trạng cảnh quang giống như lúc chúng ta mới đến. Lập hố rác, hố vệ sinh, nhổ cọc lều, tổng vệ sinh khu vực. Làm thế nào để chúng ta rời khỏi khu vực trại phải để lại những kỷ niệm đẹp và ấn tượng tốt đối với địa phương.

3. Kết thúc – đánh giá

- Nên tổ chức tổng kết hoạt động trại ngay tại đất trại để tăng hiệu quả giáo dục. Không nên bỏ giai đoạn tổng kết và cũng đừng vì bất cứ lý do nào mà phải trì hoãn việc tổng kết trại qua nhiều ngày sau đó.

- Ban quản trại có một buổi họp rút kinh nghiệm thông qua đó biểu dương cũng như phê bình các thành viên trong ban quản trại đã làm tốt nhiệm vụ của mình chưa? Nhận xét từng nội dung trong hoạt động trại để lần sau sẽ làm tốt hơn....

III. Một số kỹ năng trong trò chơi lớn

Một hoạt động vô cùng hấp dẫn trong cắm trại là Trò chơi lớn. Đây là một trò chơi diễn ra trên phạm vi rộng, thông thường khoảng 5km², thời gian kéo dài từ 3 tiếng trở lên.

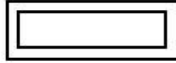
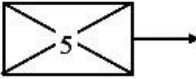
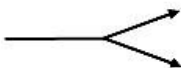
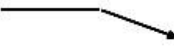

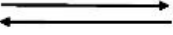

Người chơi được chia thành từng đội và phải đảm bảo về sức khỏe, sự nhanh nhẹn, tháo vát, giỏi kỹ năng hoạt động...vì có rất nhiều thử thách, trở ngại phải vượt qua trên từng chặng đường do Ban tổ chức bố trí.

Để tham gia trò chơi lớn, người chơi cần phải biết một số kỹ năng sau:

1. Dấu đường:

Các đội chơi sẽ tìm kiếm và đi theo dấu đường mà Ban tổ chức đã bí mật đánh dấu trước đó. Đội nào về đích đầu tiên là người chiến thắng.

Bảng dấu đường

Bắt đầu đi			Nguy hiểm phải vượt qua	
Theo lối này			Nguy hiểm nên tránh	
Đường cấm			Đội tại đây	
Có mật thư cách 5 mét			Chia hai nhóm	
Rẽ phải			Rẽ trái	
Trại hướng này			Hai toán hợp lại	
Bên này nước độc			Đi trở lại	
Nước uống được			Đi nhanh lên	
Đến nơi, hết dấu			Đi chậm lại	

Chú ý:

- Đánh dấu ở bên phải đường, ngang tầm mắt và dễ nhìn thấy.
- Mỗi dấu đường không cách xa quá 50 mét.
- Dấu chỉ hướng mật thư phải đúng hướng, tương đối chính xác về khoảng cách.

- Ghi đúng ký hiệu khi hướng dẫn người chơi.

2. Kỹ thuật truyền tin:

Thông thường, trò chơi lớn sử dụng các tín hiệu Morse và Semapho để truyền tin. Ở đây ta chỉ tìm hiểu về Morse, nhưng có những quy ước không thể thay đổi là:

a) 26 chữ cái

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

b) Quy ước dấu mũ

AA=Â OW=Ơ UOW=ƯƠ

OO=Ô UW=U DD=Đ
 AW=Ă EE=Ê

c) Quy ước dấu thanh

F = \ (huyền) R = ? (hỏi) J = . (nặng)
 S = / (sắc) X = ~ (ngã)

Lưu ý: các dấu thanh luôn luôn được viết vào liền cuối chữ

Thí dụ: DDOOCJ - LAAPJ - TUWJ - DO

Dịch là: ĐỘC LẬP TỰ DO

Trong qui ước của tín hiệu Morse, các chữ cái sẽ được thay thế bằng những dấu chấm (tic), gạch (te). Để dễ nhớ, ta có thể học theo trình tự sau:

GIAI ĐOẠN 1: HỌC 8 CHỮ ĐỐI XỨNG

E = .	T = —
I = ..	M = — —
S = ...	O = — — —
H =	CH = — — — —

GIAI ĐOẠN 2 : HỌC 8 CHỮ ĐẢO NGƯỢC

A = . —	N = — .
U = .. —	D = — ..
V = ... —	B = — ...
W = . — —	G = — — .

GIAI ĐOẠN 3: HỌC 8 CHỮ TƯƠNG PHẢN

F = .. — .	L = . — ..
Y = — . — —	Q = — — . —
K = — . —	R = . — .
P = . — — .	X = — .. —

GIAI ĐOẠN 4: HỌC 3 CHỮ CÒN LẠI

C = — . — .	J = . — — —
Z = — — ..	

3. Mật thư:

Mật thư là văn bản được viết dưới dạng đặc biệt, theo những qui ước nhất định, phải đúng những nguyên tắc có sẵn hoặc suy luận để giải.

Các bước soạn mật thư:

- **Bước 1:**Viết nội dung bức thư (bạch văn).

Ta nghĩ ra một nội dung nào đó cần truyền đạt đến người khác. Viết ra đầy đủ (chú ý các dấu thanh và dấu mũ) ngắn gọn và đầy đủ ý, không dài dòng.

- **Bước 2:** Chọn dạng mật thư.

Chọn dạng mật thư nào đó sao cho phù hợp với trình độ của người nhận mật thư.

- **Bước 3:** Mã hoá.

Căn cứ theo yêu cầu của mật thư, ta lần lượt chuyển những từ ngữ của nội dung bản tin thành mật mã. Đối chiếu thật cẩn thận để tránh bị sai sót.

- **Bước 4:** Cho chìa khoá.

Chìa khoá phải sáng sủa, rõ ràng, gợi ý cho người dịch dễ dàng tìm được hướng giải. Đừng để người giải phải mất thì giờ giải chìa khoá của ta đưa ra.

CÁC DẠNG MẬT THƯ THÔNG DỤNG

1. Đọc ngược:

Ví dụ với câu: Kỹ năng sinh hoạt.

Có thể viết là: tạoh hnis gnăn ỹk (hoặc jtaoh hnis gnwan xyk)

2. Bỏ đầu bỏ đuôi:

Ta chỉ cần bỏ chữ đầu và chữ cuối câu. Phần còn lại chính là nội dung bản tin.

3. Biến thể từ Morse:

a. Một hai: Người ta ký hiệu như sau:

Số 1 = Tíc

Số 2 = Te

Ngắt chữ = số 0.

Từ các ký hiệu trên chúng ta có thể chuyển thành tín hiệu Morse một cách bình thường

Ví dụ: : ⇔ Một ngắn hai dài

1211 0 2122 0 111 – 2 0 112 0 122 0 1222 – 2 0 121 0 222 0 21 0 221 0 1222.

(Dịch là: LÝ TỰ TRỌNG)

4. Tọa độ:

Ta sắp xếp 25 chữ cái La Tinh (không tính chữ Z) vào trong 25 ô chia đều các cạnh (mỗi cạnh 5 ô) trong một hình vuông lớn như hình vẽ dưới. Khi giải mã, ta chỉ cần đối chiếu trục ngang và trục đứng là được nội dung cần tìm.

	1	2	3	4	5
A	A	B	C	D	E
B	F	G	H	I	J
C	K	L	M	N	O
D	P	Q	R	S	T
E	U	V	W	X	Y

Ví dụ: A1-C4-B3/ A5-C3/ C4-B3-E1-E3/ D5-B3-A5-A5-D3/ D5-A1-E5/
A3-B3-A1-A1-C4.

(Dịch là: Anh em như thể tay chân)

➤ **Bài tập thực hành:**

1. Chia lớp thành 4-6 nhóm. Mỗi nhóm tự luyện tập cách thối và nhận tín hiệu Morse.

2. Các nhóm tự chọn dạng mật thư và soạn một bức mật thư cho nhóm kia dịch theo thứ tự: mật thư nhóm 1 giao cho nhóm 2, nhóm 2 giao cho nhóm 3...

CHƯƠNG 3: MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

Bài 1: VỊ TRÍ, VAI TRÒ, NHIỆM VỤ CỦA HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP (HĐGDNGLL) Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

- ❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:
- Trình bày được vị trí, vai trò của HĐGDNGLL trong nhà trường
 - Nêu được các nhiệm vụ cần đạt khi tổ chức HĐGDNGLL

Để có khái niệm thế nào là HĐGDNGLL, chúng ta hãy xem một số hình ảnh sau:

Như vậy, chúng ta có thể thấy HĐGDNGLL cũng giống như các loại hình hoạt động của Đội TNTP Hồ Chí Minh. Đây là các hoạt động mang tính chất vui chơi, thi đua tập thể nhằm giáo dục, rèn luyện nhân cách và phát huy tài năng, năng khiếu cho học sinh. Điểm khác ở đây là hoạt động này không phải do Tổng phụ trách Đội tổ chức mà giáo viên chủ nhiệm lớp chính là người trực tiếp tổ chức, hướng dẫn học sinh lớp mình hoạt động, tất nhiên cũng phải dưới sự hỗ trợ tích cực của Tổng phụ trách Đội.

Vậy, chúng ta cần thống nhất một số nội dung sau:

1. Vị trí của HĐGDNGLL trong nhà trường

- HĐGDNGLL là hoạt động được tổ chức ngoài giờ học của các môn học được qui định trong thời khoá biểu.

- HĐGDNGLL là hoạt động nối tiếp và thống nhất hữu cơ với hoạt động giáo dục trong giờ học trên lớp. Nó là cầu nối giữa công tác giảng dạy trên lớp với công tác giáo dục học sinh ngoài lớp.

- HĐGDNGLL là một bộ phận hợp thành của quá trình giáo dục, góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục, đào tạo của nhà trường:

Giống như mọi quá trình đào tạo, HĐGDNGLL phải thực hiện các mục tiêu:

- + *Giáo dục nhận thức (tri thức, hiểu biết).*
- + *Giáo dục thái độ, tình cảm.*
- + *Hình thành kỹ năng, kỹ xảo, hành vi, thói quen*

2. Vai trò

- HĐGDNGLL là nơi thể nghiệm, vận dụng và củng cố tri thức trên lớp. Ví dụ, nếu sau khi học những bài học về lịch sử hào hùng của dân tộc, về lòng yêu nước, về tình cảm bạn bè... Nếu tổ chức các HĐGDNGLL như: tham quan di tích lịch sử, thi kể chuyện, quyên góp giúp bạn nghèo trong lớp... sẽ giúp các em khắc sâu nội dung bài học, thể hiện được tình cảm, hành động của bản thân.

- Là cơ hội để học sinh tự bộc lộ nhân cách toàn vẹn, từ đó tự khẳng định vị trí của mình. Chính thông qua những hoạt động, những việc làm cụ thể mà chúng ta sẽ hiểu rõ hơn về nhận thức, tính cách của mỗi em. Và chính các em cũng sẽ hiểu rõ bản thân hơn, sẽ tự điều chỉnh hành vi của mình cho phù hợp với những tiêu chuẩn đạo đức.

- Là môi trường nuôi dưỡng và phát triển tính chủ thể cho học sinh: chủ động, tích cực, độc lập và sáng tạo.

3. Nhiệm vụ của HĐGDNGLL

- *Nhiệm vụ giáo dục về nhận thức:*

Củng cố các tri thức của các bộ môn đã học ở trên lớp. Đồng thời bổ sung thêm những tri thức về tự nhiên, xã hội, về con người mà trong bài học trên lớp chưa có điều kiện mở rộng.

- *Nhiệm vụ giáo dục về thái độ:*

+ Hình thành và phát triển những phẩm chất, tình cảm đạo đức trong sáng.

+ Hướng cho học sinh biết yêu quý cái tốt, cái đẹp, biết ghét cái xấu. Mong muốn vươn lên trở thành con ngoan, trò giỏi, người công dân tốt.

- *Nhiệm vụ rèn luyện kỹ năng:*

+ Đó là những kỹ năng thực hiện các công việc lao động đơn giản. Các kỹ năng sáng tạo nghệ thuật, thực hiện các bài thể dục, các môn thể thao, các trò chơi...

+ Những kỹ năng tham gia hoạt động tập thể, kỹ năng tổ chức phối hợp với mọi người cùng thực hiện hoạt động chung.

+ Các hành vi ứng xử và kỹ năng giao tiếp đối với mọi người trong gia đình, trong nhà trường và trong xã hội.

➤ Câu hỏi củng cố:

1. Liệt kê một số HĐGDNGLL mà anh (chị) biết hoặc đã trực tiếp tham gia ở trường phổ thông.
2. Những hoạt động này có cần thiết không? Có mối quan hệ gì với hoạt động dạy học không?

Bài 2: NHỮNG NỘI DUNG CHỦ YẾU CỦA HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày các đặc điểm của HĐGDNGLL
- Xác định các loại hình HĐGDNGL

Trước tiên, chúng ta cần xác định một số đặc điểm của HĐGDNGLL:

- Không gian, phạm vi hoạt động rộng. Có thể tổ chức trong lớp, trong sân trường hoặc các địa điểm khác ngoài nhà trường.

- Thời gian linh hoạt. Có thể tổ chức vào giờ sinh hoạt lớp, ngày nghỉ, ngày lễ...

- Nội dung: phong phú, toàn diện. Giáo dục tinh thần, thái độ học tập đúng đắn, ý thức giữ gìn kỷ luật, ý thức giữ gìn vệ sinh công cộng, trật tự giao thông. Rèn luyện thái độ, hành vi văn minh trong giao tiếp, nếp sống lành mạnh, giản dị. Rèn luyện, hình thành các tình cảm đạo đức.

- Hình thức đa dạng: dạy và học, công tác xã hội, tham quan du lịch, cắm trại, văn hoá văn nghệ, thể dục thể thao, sinh hoạt CLB - đội nhóm công tác, và nhiều hình thức vui chơi, chơi mà học...

Tuy nhiên, dù tổ chức hoạt động nào, ở đâu, cũng phải tuân thủ các nguyên tắc lựa chọn nội dung và hình thức HĐGDNGLL như sau:

- Phù hợp với tình hình phát triển của xã hội, đất nước.
- Phù hợp với nhu cầu, hứng thú, xu hướng phát triển của trẻ.
- Đảm bảo tính tích cực, độc lập, sáng tạo của trẻ.
- Phải mang tính giáo dục, tự nguyện, tự giác, vì lợi ích tập thể, lợi ích xã hội.

- Phải được tiến hành tập thể (học sinh tham gia hoạt động với tư cách là một thành viên của tập thể).

- Hoạt động phù hợp với lứa tuổi học sinh tiểu học, không nên chọn những hoạt động khó khăn, phức tạp hoặc yêu cầu quá cao.

- Phải bảo đảm các nguyên tắc, phương pháp đánh giá đối với hoạt động giáo dục. Kết thúc hoạt động phải rút ra kết luận, đánh giá về quá trình tổ chức hoạt động, kết quả giáo dục.

Như vậy, các nội dung HĐGDNGLL sẽ tập trung vào các lĩnh vực:

– Phản ánh cuộc sống học tập, sinh hoạt và rèn luyện của học sinh tiểu học ở nhà trường, gia đình và xã hội.

– Thông tin cập nhật trong các lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội phù hợp với nhận thức của học sinh tiểu học.

– Tạo cơ hội để học sinh phát triển các khả năng của mình trong các hoạt động.

Các loại hình HĐGDNGLL phổ biến là:

1. Hoạt động văn hóa-nghệ thuật: Hát, múa, kịch ngắn, kể chuyện, vẽ...
2. Hoạt động vui chơi giải trí, thể dục thể thao .
3. Hoạt động xã hội.
4. Hoạt động lao động công ích.
5. Hoạt động tiếp cận khoa học – kỹ thuật.

➤ **Câu hỏi củng cố:**

1. Để tổ chức một HĐGDNGLL nhân dịp mừng xuân, anh (chị) có thể đưa ra những nội dung và hình thức tổ chức nào?
2. Hãy đặt tên cho một HĐGDNGLL để kỷ niệm ngày Quốc tế phụ nữ 8/3 và xác định yêu cầu giáo dục của hoạt động đó.

Bài 3: CÁC HÌNH THỨC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày được các chủ điểm giáo dục trong năm học
- Thiết kế được một hoạt động chủ đề

I. HDGDNGLL qua hình thức sinh hoạt theo chủ điểm

Vào đầu năm học, nhà trường và tổ chức Đội TNTP Hồ Chí Minh đều xây dựng các chủ điểm giáo dục nhằm định hướng các hoạt động phù hợp trong từng tháng. Chúng ta có thể tham khảo một số chủ điểm sau:

Chủ điểm 1: Truyền thống nhà trường (Tháng 9 – 10)

a) Yêu cầu giáo dục.

- Giáo dục trách nhiệm của học sinh với truyền thống của nhà trường.
- Rèn luyện nề nếp, thói quen tốt ở học sinh tiểu học.
- Bồi dưỡng tình cảm, thái độ đối với trường lớp.

b) Các hình thức hoạt động

- Tập dượt đội hình chuẩn bị cho lễ khai giảng năm học mới.
- Dự lễ khai giảng năm học.
- Học tập nội quy nhà trường.
- Tìm hiểu những nhiệm vụ trọng tâm, những chỉ tiêu chính của năm học mới, hướng phấn đấu của bản thân và của tập thể lớp.
- Lao động tu sửa trường lớp.
- Phối hợp với Tổng phụ trách Đội tổ chức Đại hội Liên – Chi đội thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh.

Chủ điểm 2: Kính yêu thầy giáo, cô giáo (Tháng 11)

a) Yêu cầu giáo dục

- Giúp học sinh nhận thức được công lao dạy dỗ của các thầy giáo, cô giáo.
- Giáo dục tình cảm tôn trọng, kính yêu và biết ơn thầy giáo, cô giáo.

b) Các hình thức hoạt động

- Phát động phong trào thi đua tháng học tốt, tuần học tốt, giành nhiều điểm cao mừng thầy, cô giáo.
- Ra báo tường về ngày Nhà giáo Việt Nam 20 – 11.
- Các hoạt động văn hóa – nghệ thuật mừng ngày Nhà giáo Việt Nam 20 – 11.
- Viết thư thăm hỏi thầy, cô giáo cũ.

- Công trình lao động “Mừng ngày Nhà giáo Việt Nam”.

Chủ điểm 3: Yêu đất nước Việt Nam (Tháng 12)

a) Yêu cầu giáo dục:

– Giáo dục cho học sinh hiểu biết về truyền thống của dân tộc, sự giàu đẹp của quê hương đất nước.

– Giáo dục thái độ tôn trọng với những chiến công, những chiến sĩ đã quên mình vì Tổ quốc. Qua đó giáo dục ý thức rèn luyện bản thân .

b) Các hình thức hoạt động :

– Tìm hiểu về những cảnh đẹp của quê hương đất nước.

– Suu tầm tranh ảnh, các bài hát ca ngợi quê hương đất nước, các chiến sĩ bộ đội...

– Cuộc thi “Em góp phần bảo vệ cảnh đẹp quê hương”.

– Ca hát về anh bộ đội.

– Tổ chức ngày 22-12 – Thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam – Ngày Quốc phòng toàn dân.

– Hội thi vui học tập chuẩn bị cho thi học kì I.

Chủ điểm 4 : Giữ gìn truyền thống văn hóa dân tộc (Tháng 1 – 2)

a) Yêu cầu giáo dục

– Giáo dục học sinh hiểu biết về truyền thống văn hoá dân tộc địa phương.

– Giáo dục ý thức bảo vệ, phát huy truyền thống dân tộc.

– Bồi dưỡng cách giao tiếp, cách ứng xử cho các em.

b) Các hình thức hoạt động

– Tìm hiểu những cái hay cái đẹp trong phong tục tập quán của quê hương : Lao động mùa xuân, tết trồng cây, ngày hội mùa xuân...

– Học tập những điều cần làm trong ngày tết cổ truyền (có thảo luận ở các lớp cuối cấp).

– Ca hát về mùa xuân quê hương, về sự đổi mới của quê hương, về Đảng, về Bác Hồ.

– Vui chơi các trò chơi dân gian, dân tộc.

– Thi nét đẹp tuổi thơ.

– Tham quan các viện bảo tàng hoặc các di tích lịch sử của quê hương.

Chủ điểm 5: Yêu quý mẹ và cô giáo. (Tháng 3)

a) Yêu cầu giáo dục

– Hiểu ý nghĩa ngày Quốc tế Phụ nữ 8 – 3.

– Giáo dục cho học sinh lòng kính trọng, quý mến mẹ và cô giáo – hai người mẹ hiền,

– Biết cách thể hiện sự quý trọng người phụ nữ Việt Nam.

b) Các hình thức hoạt động

- Phát động phong trào thi đua lập thành tích mừng ngày Quốc tế Phụ nữ.
- Ra báo tường về ngày Quốc tế Phụ nữ, ca hát về mẹ và cô giáo.
- Tổ chức kỉ niệm ngày Quốc tế Phụ nữ : 8 – 3.

Chủ điểm 6: Bác Hồ kính yêu (Tháng 5)

a) Yêu cầu giáo dục

- Giáo dục cho học sinh hiểu biết về Bác Hồ, hiểu biết về truyền thống của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh.
- Giáo dục cho học sinh lòng kính yêu và biết ơn Bác Hồ.

b) Hình thức hoạt động

- Phát động thi đua cuối năm học, lập thành tích dâng lên Bác Hồ kính yêu.
- Tổ chức “Hái hoa dân chủ” phục vụ cho ôn tập cuối năm.
- Tìm hiểu về thời niên thiếu của Bác Hồ.
- Ca múa về Bác Hồ.
- Tìm hiểu về truyền thống Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh.
- Đại hội Châu ngoan Bác Hồ.
- Chuẩn bị kế hoạch hoạt động hè.

II. HĐGDNGLL qua hình thức sinh hoạt lớp

Tiết sinh hoạt lớp ở đây chính là tiết sinh hoạt tập thể. Các nhiệm vụ, yêu cầu của nhà trường được phổ biến trong tiết sinh hoạt lớp. Vì thế, nó giữ một vị trí quan trọng trong việc chuyển giao nhiệm vụ của nhà trường tới từng lớp một cách kịp thời và chính xác.

Trong giờ sinh hoạt lớp, các công việc được triển khai thực hiện:

- Đánh giá các công việc thực hiện trong tuần một cách toàn diện về các mặt giáo dục
- Sơ kết, tổng kết các đợt thi đua.

Tuy nhiên trước đây giờ sinh hoạt lớp chỉ đơn thuần như một hoạt động kiểm điểm, phê bình, thiêu tính sinh động. Vì vậy, bên cạnh các công việc kiểm điểm, đánh giá tổng kết tuần, nhất thiết phải dành khoảng một phần ba thời gian để lồng ghép các HĐGDNGLL theo chủ điểm trong tháng đó.

Ví dụ tiết sinh hoạt lớp: Tìm hiểu về truyền thống của trường

a) Nội dung hoạt động :

- Ý nghĩa của tên trường.
- Những truyền thống tốt đẹp của nhà trường.
- Những tấm gương học tập tốt của trường, lớp.

b) Hình thức :

- Thi hỏi – đáp kể về truyền thống của trường.
- Thi đố vui và văn nghệ.
- Đánh giá kết quả thi đua các tổ.

- Phổ biến kế hoạch thực hiện nhiệm vụ tuần tới, tháng tới (tham quan, ngoại khoá, lao động, phát động thi đua theo các chủ điểm v.v...)

III. HĐGDNGLL qua hoạt động tự chọn

Hoạt động tự chọn là một phần trong công tác HĐGDNGLL. Đây là hoạt động có tổ chức, có chỉ đạo, không phải là hoạt động tự do, tự phát của học sinh. Hoạt động tự chọn không bắt buộc học sinh thực hiện mà do sự tự nguyện, tự giác của các em.

Hoạt động tự chọn giúp cho học sinh bước đầu định hướng được một số năng khiếu và một số kỹ năng (chưa phải là định hướng nghề nghiệp). Nội dung hoạt động tự chọn nhằm hướng học sinh tìm hiểu một nội dung học tập, một lĩnh vực kiến thức để góp phần giúp các em rèn luyện kỹ năng và tạo hứng thú trong học tập. Những kỹ năng, kiến thức được rèn luyện thông qua hoạt động tự chọn sẽ giúp học sinh củng cố, phát triển thêm trong giờ học tập ở trên lớp, giờ sinh hoạt tập thể...

Ví dụ tham khảo 2 hoạt động tự chọn sau:

1. Thi vẽ nhanh theo đề tài

a) Yêu cầu giáo dục:

- Giúp học sinh phát triển tư duy sáng tạo và trí tưởng tượng.
- Giáo dục tính tập thể và tính hợp tác.
- Góp phần hình thành thị hiếu thẩm mỹ cho học sinh.

b) Nội dung và hình thức hoạt động:

- Nội dung: Đề tài bám sát chương trình môn mỹ thuật như đề tài về thiên nhiên, con người, sản xuất, vui chơi, học tập v.v...
- Hình thức hoạt động: + Tổ chức vẽ theo các nhóm.
+ Tổ chức vẽ liên hoàn để trở thành bức tranh.

c) Phương tiện hoạt động:

- Sử dụng bảng to ở lớp để vẽ bằng phấn.
- Phấn màu, bút dạ, khăn lau v.v...

d) Tiến trình hoạt động:

- Chuẩn bị: Giáo viên phụ trách phổ biến về nội dung tự chọn theo chủ đề vẽ nhanh; Chia học sinh thành các nhóm từ bốn đến sáu em để có thể vẽ cùng nhau.

- Tiến hành hoạt động.
- Nhận xét, tuyên dương, phát thưởng.

2. Tổ chức thăm và tặng quà cho bà mẹ Việt nam anh hùng

a) Yêu cầu giáo dục:

- Các em hiểu được ý nghĩa của sự hy sinh, tinh thần kiên cường bất khuất của các bà mẹ Việt Nam anh hùng...
- Biết cách giao tiếp, an ủi, động viên, khích lệ, săn sóc, giúp đỡ được các mẹ...

- Biết ơn, yêu thương những người già cả neo đơn, thể hiện sự quan tâm đối với những người có công với cách mạng...

b) Công tác chuẩn bị:

- Giáo viên chủ nhiệm họp với Ban chỉ huy chi đội, Ban cán sự lớp đề ra nhiệm vụ, công việc cho từng học sinh, từng tổ.

- Dự kiến phân công khi đến thăm hỏi bà mẹ Việt Nam anh hùng, cụ thể như sau:

Công việc	Người thực hiện
- Quản lý nhân sự, quỹ chi tiêu.	- Giáo viên chủ nhiệm và thủ quỹ lớp.
- Liên hệ phương tiện đi lại.	- Đại diện chi hội phụ huynh học sinh lớp.
- Mua quà cho bà mẹ Việt Nam anh hùng	- Giáo viên chủ nhiệm.
- Chuẩn bị bữa trưa.	- Giáo viên chủ nhiệm và 4 học sinh.
- Phụ trách lau dọn.	- 8 em học sinh.
- Chăm sóc sức khỏe cho bà mẹ Việt Nam anh hùng	- 3 em học sinh.
- Chuẩn bị nội dung trao đổi, văn nghệ, kể chuyện	- 4 em học sinh

c) Tiến trình hoạt động:

- 7g00 – 7g10 phút: Tập trung tại trường theo nhóm, báo cáo sĩ số, kiểm tra các vật dụng mang theo.
 - 7g10 – 7g40 phút: Di chuyển đến nhà mẹ.
 - 7g40 – 8g40 phút: Chào hỏi, nêu lý do, tặng quà cho mẹ.
 - 8g40 – 11g00 phút: Tiến hành dọn vệ sinh, chuẩn bị bữa cơm trưa như đã dự định.

- 11g00 – 12g30 phút: Dùng cơm trưa cùng mẹ.

- 12g30 – 14g00 phút: Nghỉ ngơi (chăm sóc cho mẹ).

- 14g00 – 15g15 phút: Thực hiện các nội dung văn nghệ, kể chuyện, trao đổi, trò chuyện với mẹ... tạo được sự vui tươi, gần gũi giữa hai phía.

- 15g15 – 15g40 phút: Dọn dẹp, chào, chúc sức khỏe mẹ. Ra về.

- 15g40 – 16g00 phút: Về lại điểm tập trung (phụ huynh đón tại trường).

d) Dự trù kinh phí:

- Quà cho Bà mẹ Việt Nam anh hùng	200.000đồng
- Thực phẩm ăn trưa (20 người x 6.500 đồng)	130.000đồng
- Đi lại	100.000đồng
TỔNG CỘNG	430.000đồng

IV. Gợi ý cấu trúc một bản thiết kế HĐGDNGLL

Như vậy, dù tổ chức dưới dạng sinh hoạt theo chủ điểm, sinh hoạt lớp hay hoạt động tự chọn, để một HĐGDNGLL có hiệu quả, giáo viên phải lên kế hoạch chặt chẽ. Sau đây là gợi ý về cấu trúc của bản thiết kế HĐGDNGLL

Tên của HĐGDNGLL

1. Yêu cầu giáo dục:

- Nhận thức: Cung cấp những hiểu biết, những thông tin gì? Hoặc củng cố hay nâng cao những kiến thức gì?

- Kỹ năng: Kỹ năng điều khiển hoạt động, kỹ năng xử lý các tình huống nảy sinh trong quá trình hoạt động, kỹ năng tự quản, kỹ năng giao tiếp, ứng xử...

- Thái độ: Giáo dục cho học sinh những tình cảm, thái độ gì?

2. Nội dung và hình thức hoạt động:

a. Nội dung:

b. Hình thức hoạt động:

3. Chuẩn bị:

- Thời gian:

- Địa điểm:

- Cơ sở vật chất: kinh phí cho hoạt động, giải thưởng;

- Cách phát thưởng; những trang thiết bị phục vụ cho hoạt động...

- Công tác tổ chức: Phân công công việc và cách thức thực hiện: GVCN, giáo viên bộ môn, các lực lượng giáo dục phối hợp và học sinh.

(Bảng phân công)

Người thực hiện	Nội dung	Cách thức thực hiện	Thời gian

4. Tiến hành hoạt động

a) Hoạt động mở đầu:

- Hát tập thể hoặc trò chơi .

- Tuyên bố lý do.

- Giới thiệu đại biểu (nếu có).

- Giới thiệu chương trình hoạt động.

- Nếu là hội thi giới thiệu Ban tổ chức, Ban giám khảo.

b) Hoạt động chính:

- Hoạt động 1: Ghi biện pháp thực hiện, quy định luật chơi, người thực hiện, các phương tiện phục vụ cho hoạt động 1.

- Hoạt động 2: ...

(tối thiểu là 2 hoạt động, tối đa là 4 hoạt động)

c) Hoạt động cuối:

Nếu là hoạt động giao lưu, thảo luận, tham quan...đây là hoạt động trao quà lưu niệm, cảm ơn đáp từ của BTC. Nếu là hội thi đây là hoạt động nhận xét của BGK về nội dung cuộc thi, công bố kết quả và phát thưởng. BTC cảm ơn và đáp từ.

5. Đánh giá, rút kinh nghiệm sau khi tiến hành hoạt động

a. Nhận xét:

- Cửa học sinh.

- Cửa giáo viên.

b. Dẫn dò:

GVCN nhắc nhở một số công việc của lớp tuần sau và chuẩn bị cho hoạt động tuần sau.

➤ **Bài tập củng cố:**

1. Người giáo viên cần có những kỹ năng nào để tiến hành HĐGDNGLL?

2. Thiết kế chương trình: Tham quan một di tích lịch sử (đối tượng: học sinh lớp 5)

3. Xây dựng kế hoạch tổ chức: Ca hát về mẹ và cô giáo (đối tượng: học sinh lớp 2)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

❖ **TÀI LIỆU THAM KHẢO ĐỂ BIÊN SOẠN NỘI DUNG MÔN HỌC:**

- Lý luận và phương pháp công tác Đội TNTP Hồ Chí Minh - NXB ĐHSP 2004
- Hoạt động nghiệp vụ của Đội TNTP HCM- NXB ĐHSP 2005
- Nghi thức Đội TNTP HCM – NXB ĐHSP 2006
- Thực hành tổ chức các HĐGDNGLL (Dự án phát triển giáo viên tiểu học của Bộ GD-ĐT) . NXB GD 2006
- Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp (Sách giáo viên) lớp 6, 7, 8, 9, Nhà xuất bản Giáo dục.
- Kỹ năng hoạt động trại và trò chơi lớn – NXB TN 1996
- Cùng nhau đi trại– NXB TN 1995
- Kỹ năng nghiệp vụ Công tác Đội TNTP Hồ Chí Minh – NXB TN 1993
- Tài liệu bồi dưỡng giảng viên cao đẳng sư phạm ngành công tác Đội TNTP HCM (Dự án đào tạo giáo viên THCS của Bộ GD-ĐT). Hà Nội 2005

❖ **TÀI LIỆU THAM KHẢO ĐỀ NGHỊ CHO HỌC VIÊN:**

- Lý luận và phương pháp công tác Đội TNTP Hồ Chí Minh - NXB ĐHSP 2004
- Hoạt động nghiệp vụ của Đội TNTP HCM- NXB ĐHSP 2005
- Nghi thức Đội TNTP HCM – NXB ĐHSP 2006
- Thực hành tổ chức các HĐGDNGLL (Dự án phát triển giáo viên tiểu học của Bộ GD-ĐT). NXB GD 2006